

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Сумський державний університет
Освітня програма	24668 Середня освіта (Фізика)
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	014 Середня освіта

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Сумський державний університет
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	24668
Назва ОП	Середня освіта (Фізика)
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Спеціалізація (за наявності)	014.08 Фізика
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Кух Аркадій Миколайович, Траузер Галина Вікторівна, Дубініна Оксана Володимирівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	06.03.2023 р. – 08.03.2023 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	https://sumdu.edu.ua/images/content/general/accreditation/sumdu_bachelor_secondary-education-physics_self-esteem.pdf?ver=1
Програма візиту експертної групи	https://sumdu.edu.ua/images/content/general/accreditation/sumdu_bachelor_secondary-education-physics_visit-program.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Загальне враження про ОП 014 Середня освіта (Фізика) позитивне. ОП відповідає Критеріям оцінювання якості освітньої програми, які зазначені у Положенні про акредитацію освітніх програм. ОП має чітку структуру. Структура ОП висвітлює послідовність ОК та зв'язки між ними. Цілі ОП відповідають місії та стратегії СумДУ, ОП враховує галузевий контекст шляхом викладання дисциплін «Інтегрований курс "Методика виховної роботи в закладах освіти, педагогічна культура та професійна толерантність вчителя», «Інклюзивна освіта», «Основи педагогічної майстерності», «Методика навчання фізики», «Загальна фізика», «Цифрові технології в освіті». ОП забезпечена матеріально-технічними, навчально-методичними, кадровими ресурсами на достатньому рівні. Освітній процес за ОП реалізується відповідно до нормативно-правових документів СумДУ та діючої законодавчої бази України в галузі освіти. За ОП існує можливість якісної організації усіх спектрів освітнього процесу через цифрову платформу MIX. До удосконалення ОП залучаються роботодавці, що якісно сприяє досягненню високих ПРН. За ОП реалізуються окремі елементи дуальної освіти, зокрема залучення здобувачів освіти до науково-дослідної роботи кафедри ЕЗПФ з виконанням посадових обов'язків згідно з трудовими договорами та відповідною оплатою праці, що якісно впливає на процес підготовки здобувачів вищої освіти за ОП. ОП та навчальні плани відображають можливість вибору освітніх компонентів. Здобувачі освіти можуть самостійно обирати базу практики та під час переддипломної практики проводити педагогічний експеримент. За ОП забезпечується відповідність методів навчання та контрольних заходів оцінювання, дотримання академічної свободи і доброчесності. У ЗВО існує система неформальної освіти та практика визнання її результатів навчання. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми на достатньому рівні. У СумДУ існує дієва технологічна процедура для перевірки кваліфікаційних робіт на унікальність, завдяки договору співпраці Університету з компанією ТОВ «Плагіат». Імпонує той факт, що запропонована перша в Україні практика застосування поляризаційних матеріалів за тематикою академічної доброчесності для здобувачів вищої освіти з елементами доповненої реальності у СумДУ бере участь в проєкті «ОРТІМА» в рамках програми Erasmus+ KA2, Capacity Building in Higher Education. Керівництво закладу за результатами рейтингових показників постійно стимулює науково-педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти до професійного вдосконалення і всілякі сприяє їх розвитку та саморозвитку. У СумДУ визначена чітка і зрозуміла політика процедури вирішення конфліктних ситуацій, освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, створено достатні умови для реалізації права на освіту особам з особливими освітніми потребами. Адміністрація ЗВО, гарант ОП відкриті до рекомендацій й розуміють необхідність вдосконалення ОП.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

До сильних сторін за ОП 014 Середня освіта (Фізика) відноситься: відповідність цілей ОП до місії та стратегії СумДУ, що визначають набуття здобувачами освіти поглиблених теоретичних, практичних умінь у сфері освітніх наук і фізики, що дозволяє в майбутньому ефективно виконувати професійні функції та завдання інноваційного характеру, які орієнтовані на проєктування, організацію та провадження освітнього процесу в ЗЗСО; ОП враховує галузевий контекст шляхом викладання дисциплін «Інтегрований курс "Методика виховної роботи в закладах освіти, педагогічна культура та професійна толерантність вчителя», «Інклюзивна освіта», «Основи педагогічної майстерності», «Методика навчання фізики», «Загальна фізика», «Цифрові технології в освіті»; активна залученість роботодавців та здобувачів освіти до удосконалення ОП, завдяки чому відбулося вилучення з НП дисципліни «Орфографічний практикум з сучасної української мови» з метою посилення фахової підготовки випускників та введення дисциплін «Методика навчання фізики», «Загальна фізика», «Цифрові технології в освіті», що дозволило підсилити РН 2, РН4, РН9, РН16-РН20; здобувачі вищої освіти можуть самостійно обирати базу практики та під час переддипломної практики проводити педагогічний експеримент; завдяки залученню здобувачів освіти до науково-дослідної роботи кафедри ЕЗПФ з виконанням посадових обов'язків згідно з трудовими договорами та відповідною оплатою праці в межах реалізації елементів дуальної освіти якісно підвищується рівень практичної підготовки здобувачів освіти за ОП; здобувачі вищої освіти мають можливість висвітлити власну думку через відповідне онлайн опитування, щодо якості організації освітнього процесу; за ОП існує можливість якісної організації освітнього процесу, через цифрову платформу СумДУ MIX; створені можливості для академічної мобільності як для здобувачів освіти, так і для НПП, що забезпечують ОП; існує позитивна практика реалізації системи неформальної освіти та визнання її результатів навчання, наприклад у I семестрі 2022/2023 н.р. за ОК04 та ОК10, результати отримані під час навчання на ОП Середня освіта (Фізична культура) в СумДпу ім. А.С. Макаренка були визнані СумДУ; форми та методи навчання і викладання, що застосовуються на спеціальності 014 Середня освіта (Фізика) є різноманітними і сприяють досягненню заявлених в ОП цілей та ПРН, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи; високий рівень популяризаційної політики академічної доброчесності; існує ефективна система мотивування НПП та здобувачів освіти до розвитку та саморозвитку; позитивною практикою є реалізація електронного документообігу та роботи в особистому електронному кабінеті через програмні комплекси ОСВ та платформу MIX Learning; освітнє середовище ЗВО є безпечним для життя та здоров'я здобувачів, які навчаються за ОП і дозволяє задовольнити їх інтереси й потреби, у СумДУ створені належні умови для можливості навчання особам з особливими потребами.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

За результатами акредитаційної експертизи ОП 014 Середня освіта (Фізика) ЕГ встановлено наявність наступних слабких сторін та надано відповідні рекомендації: за результатами відео зустрічей ЕГ було виявлено випадки щодо недоступності/або скасування вибору навчальних дисциплін здобувачу (ЕГ рекомендує відповідно до Закону України «Про вищу освіту» внести зміни у п.4.6. Положення про реалізацію права здобувачів вищої освіти на вибір навчальних дисциплін в СумДУ з метою забезпечення більш якісного формування індивідуальної освітньої траєкторії у здобувачів освіти через вільний індивідуальний вибір навчальних дисциплін); не повною мірою за ОП реалізується потенціал здобувачів освіти до: проведення наукових дослідження протягом усього життя, прагнення самовдосконалення та самореалізації (ЕГ рекомендує ввести додаткові дисципліни які сприяли б більш якісному розвитку «soft skills» в межах досягнення ПРН13 та ПРН16); не відповідність публікацій доцента Сидоренко О.П. ОК8 «Інклюзивна освіта» (ЕГ рекомендує більш ґрунтовно аналізувати наукові публікації НПП, які забезпечують ОП на рівень відповідності ОК та залучити НПП до публікаційної активності у межах ОК ОП 014 «Середня освіта. Фізика»); система внутрішнього забезпечення якості ОП не повною мірою контролює своєчасне оновлення інформації щодо відповідності НПП освітнім компонентам, які забезпечують ОП (ЕГ рекомендуємо більш ретельно здійснювати моніторинг інформації щодо відповідності НПП освітнім компонентам за ОП).

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Цілі ОП відповідно до місії та стратегії СумДУ визначають набуття здобувачами освіти поглиблених теоретичних, практичних умінь у сфері освітніх наук і фізики, що дозволяє в майбутньому ефективно виконувати професійні функції та завдання інноваційного характеру, які орієнтовані на проектування, організацію та провадження освітнього процесу в ЗЗСО. Відповідно до цілей ОП випускник має розуміти основні концепції і принципів педагогіки й психології, мати розвинуте критичне мислення, комунікативні та організаторські якості, сформовані навички саморефлексії та здоров'язбереження, володіти певним рівнем правої культури у галузі освіти й бути готовим до реалізації субект-субектної взаємодії з іншими учасниками освітньому процесі та ефективного виконання професійних завдань в інформаційно-технологічному середовищі ЗЗСО. ЕГ встановлено, що визначені цілі ОП відповідають місії та стратегії Університету, що визначається Стратегічним планом розвитку СумДУ на 2020-2026 роки (<http://surl.li/ffqm>), зокрема підготовка фахівців нової форми, які набудуть компетенції, загальноприйняті у світовому науково-освітньому просторі та матимуть незаперечні конкурентні переваги у світі, який стрімко змінюється. Унікальність ОП спрямована на підготовку конкурентоздатного фахівця, який вільно застосовує набуті компетентності у закладах освіти та поєднанні академічних і професійних складових, зокрема: отримання теоретичних знань з педагогіки, психології, фізики й методики її навчання, формування практичних навичок щодо перенесення системи наукових знань у професійну діяльність і в площину навчального предмету, а також забезпечення підготовки майбутніх фахівців до організації й здійснення процесу виховання особистості згідно з визначеними цілями й ідеалами виховання сучасного українського суспільства; вироблення у здобувачів стійкої педагогічної позиції з пріоритетом толерантного ставлення до учасників освітнього процесу й створення комфортного освітнього середовища. Під час відео зустрічей було підтверджено факт підготовки здобувачів до використання сучасних цифрових технологій в освітній діяльності. Аналіз ОП, спілкування з гарантом, стейкхолдерами та результати відкритої зустрічі (Додаток 1) дають підстави стверджувати, що програма є унікальною у підготовці майбутніх фахівців. На відео зустрічі зі стейкхолдерами було доведено факт врахування пропозицій Лебединського С. О. щодо ведення дисциплін «Методика навчання фізики», «Загальна фізика», було підтверджено факт високого рівня підготовки фахівців за ОП, а саме проходячи практику на базі КУ Сумська загальноосвітня школа I-III ступенів № 27 та Інституту прикладної фізики НАН України проявляють високий рівень набутих компетентностей, що підтверджує унікальність ОП. ОП дозволяє здобувачам освіти брати участь у програмах академічної мобільності на підставі заключених угод (<http://surl.li/ffkgr>), але за останні роки здобувачі, які навчаються за ОП участі у програмах академічної мобільності не брали.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Залучення стейкхолдерів до формування цілей ОП і ПРН відбувається шляхом участі роботодавців у Експертній раді роботодавців зі спеціальності 014 Середня освіта (Фізика) (наказ №0962-I від 03.12.2020 р. – <http://surl.li/ffzut>). Також, роботодавці входять в число робочої проектної групи (Холодов Р.І. (наказ №1187-I від 26.11.2021 р. –

<http://surl.li/ffzvk>)), що підтверджено наказами, які були надані на запит ЕГ. Також, до удосконалення ОП активно залучаються здобувачі освіти, зокрема до складу РПГ входить здобувач Іваненко М., що навчається на ОП (наказ №1187-І від 26.11.2021 р. – <http://surl.li/ffzvk>), даний факт було підтверджено на запит ЕГ відповідним документом. Результати співпраці із стейкхолдерами відображено у протоколах засідання Експертної ради роботодавців зі спеціальності (<http://surl.li/fflki>), які були надані ЕГ на запит. Також, з метою вдосконалення ОП робочою проектною групою було проведено опитування «Освітня програма очима роботодавців», результати якого представлено на сайті (<http://surl.li/fflv>). Під час відео зустрічей зі здобувачами та запит ЕГ відповідних документів доведено факт активного долучення здобувачів освіти до обговорення ОП, зокрема у 2022 р. здобувачами було надано пропозицію щодо більш поглибленого вивчення загальної фізики, яку враховано шляхом додавання 5 кредитів до ОК 16 «Загальна фізика» (протокол №4 онлайн-засідання РПГ від 28.01.2022 р. – <http://surl.li/ffzsr>). Під час відео зустрічі з роботодавцями було підтверджено факт, що пропозиції роботодавців враховуються для удосконалення ОП, зокрема вилучення з НП дисципліни «Орфографічний практикум з сучасної української мови» з метою посилення фахової підготовки випускників <http://surl.li/eqh>, введення дисциплін «Методика навчання фізики», «Загальна фізика» (пропозиція Лебединський С. О.), «Цифрові технології в освіті». Роботодавці залучаються до проведення лекцій практичного спрямування, зокрема Коломієць В. М. провів лекцію щодо використання сучасного обладнання у шкільному експерименті. Також, під час відео зустрічі продемонстрував ЕГ виданий спільно з гарантом ОП посібник який дозволяє якісно реалізувати курс дисципліни «Цифрові технології в освіті» та «Методика навчання фізики».

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Цілі і ПРН ОП 014 Середня освіта (Фізика) відображають тенденції розвитку спеціальності та ринку праці у сфері середньої освіти, зокрема містять загальні та фахові компетентності, визначені Професійним стандартом вчителя (<http://surl.li/nydd> (ЗК1-ЗК5); враховують вимоги й завдання НУШ відповідно до Концепції НУШ (<http://surl.li/hoha>) (ЗК6, ЗК8-ЗК11, ФК1, ФК6-ФК9, ФК13). Формулювання цілей ОП та ПРН враховує вимоги проекту стандарту вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня освіти для спеціальності 014 Середня освіта, Тимчасового стандарту СумДУ (<http://surl.li/bjofq>) та відповідає Національній рамці кваліфікації, зокрема: ПРН1, ПРН3, ПРН6, ПРН7, ПРН13-ПРН15, ПРН20 і враховує досвід інших ЗВО, зокрема: НПУ ім. М. Драгоманова, Східноєвропейського національного університету ім. Л.Українки, Дніпровського національного університету ім. О. Гончара, Уманського державного педагогічного університету ім. П. Тичини, Житомирського державного університету імені І.Франка, Бердянського державного педагогічного університету, Полтавського національного педагогічного університету ім. В.Г. Короленка та Сумського державного педагогічного університету ім. А.С.Макаренка, у результаті чого було здійснене укрупнення ОК шляхом їх об'єднання (ОК15, ОК16, ОК19). Також, у результаті опрацювання досвіду закордонних ЗВО було удосконалено зміст окремих ОК5, ОК15, що було зазначено під час відео зустрічі з гарантом ОП та НПП. З метою досягнення цілей ОП передбачено використання такої матеріальної бази: кабінет фізики з сучасним обладнанням для вивчення шкільного курсу, цифрова лабораторія та віртуальна лабораторія (<https://ulab.sumdu.edu.ua/uk/> <https://www.youtube.com/watch?v=pEKdyEMM>), доступ до цифрової платформи СумДУ.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

У зв'язку з тим, що Стандарт вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти відсутній, ОП дозволяє досягти програмних результатів навчання, визначених тимчасовим стандартом вищої освіти Сумського державного університету зі спеціальності 014 Середня освіта (Фізика) (<http://surl.li/bjofq>) та Національної рамки кваліфікацій у розрізі Знання (ЗН1), які забезпечують досягнення ПРН з ОП: ПРН1, ПРН3, ПРН6, ПРН7, ПРН13-ПРН15, ПРН20. Для досягнення програмних результатів використовуються цифрові та матеріальні ресурси СумДУ, зокрема: бібліотека СумДУ дає можливість знайти наукову, навчально-методичну та періодичну літературу (в електронному каталозі бібліотеки (<http://surl.li/mnpo>); інституційному репозитарії СумДУ (<http://surl.li/ejuoc>); різноманітних базах даних, доступ до яких відкритий для СумДУ (<http://surl.li/ffvin>)), бібліотекою СумДУ розроблений проект «Бібліотечні гіді (LibGuides)», у якому систематизовано всі наявні ресурси за ОП (<http://surl.li/ffvmf>), цифрова лабораторія та віртуальна лабораторія, цифрова платформа СумДУ MIX (<https://mix.sumdu.edu.ua/>), наявні на сайті ЗВО навчально-методичні комплекси, які забезпечують реалізацію ПРН за ОП (<https://ezpf.elit.sumdu.edu.ua/specialnist014/>). Окрім того, РН2 відповідно до національної рамки кваліфікації забезпечується дисциплінами: Інтегрований курс «Основи академічного письма», Методика навчання фізики, що відповідають ОК2, ОК15. РН 3 забезпечується шляхом викладання таких дисциплін: Педагогіка, Інклюзивна освіта, Методика навчання фізики, що повністю відповідає ОК 5, ОК8, ОК 15. РН 6 забезпечуються шляхом викладання дисципліни «Психологія: загальна, соціальна, вікова та педагогічна», «Інклюзивна освіта», «Охорона праці та безпека життєдіяльності» (ОК4, ОК8, ОК14). РН 14-17 відповідає ОК16 і забезпечується дисципліною «Загальна фізика». РН4, РН9 забезпечується шляхом викладання дисциплін «Цифрові технології в освіті», «Інформатика» та «Іноземна мова», що відповідає ОК1, ОК10, ОК17 про що зазначено у матриці забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами ОП. З метою посилення рівня унікальності та виділення особливостей, в ОП

було додано ФК13 (здатність здійснювати проектування та створення електронного-інформаційно-освітнього середовища закладу освіти на основі хмарних сервісів та цифрових технологій, що забезпечується ОК17.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Цілі ОП відповідають місії та стратегії СумДУ, ОП враховує галузевий контекст шляхом викладання дисциплін «Інтегрований курс "Методика виховної роботи в закладах освіти, педагогічна культура та професійна толерантність вчителя», «Інклюзивна освіта», «Основи педагогічної майстерності», «Методика навчання фізики», «Загальна фізика», «Цифрові технології в освіті», що відповідає ОК7, ОК8, ОК9, ОК 15, ОК16, ОК17. ОП дозволяє готувати конкурентоспроможних фахівців здатних розв'язувати складні професійні задачі бути готовим до реалізації суб'єкт-суб'єктної взаємодії з іншими учасниками освітньому процесі та ефективного виконання професійних завдань в інформаційно-технологічному середовищі ЗЗСО. Роботодавці та здобувачі освіти активно залучаються до удосконалення ОП завдяки чому відбулося вилучення з НП дисципліни «Орфографічний практикум з сучасної української мови» з метою посилення фахової підготовки випускників та введення дисциплін «Методика навчання фізики», «Загальна фізика», «Цифрові технології в освіті», що дозволило підсилити РН 2, РН4, РН9, РН16-РН20.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Слабких сторін не виявлено. ЕГ рекомендує проаналізувати досвід не лише вітчизняних ЗВО, а й більш детально ознайомитися з досвідом зарубіжних ЗВО, наприклад Університет Марії Кюрі-Склодовської в Любліні, Лодзинський університет, Ягеллонський університет у Кракові, Краківський педагогічний університет та ін.; активніше залучати до обговорення і удосконалення ОП здобувачів вищої освіти та роботодавців, шляхом розширення активної їх участі у засіданнях кафедри під час обговорення ОП; розширити базу роботодавців, шляхом заключення відповідних угод про співпрацю на регіональному рівні і веденням їх представників у експертну раду роботодавців ЗВО.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

ОП повністю відповідає місії та стратегії ЗВО, враховує галузевий контекст. ОП дозволяє готувати конкурентоспроможних фахівців, які в майбутньому ефективно виконуватимуть професійні функції та завдання інноваційного характеру, які орієнтовані на проектування, організацію та провадження освітнього процесу в ЗЗСО О. При удосконаленні ОП враховано пропозиції стейкхолдерів, зокрема вилученню дисципліну «Орфографічний практикум з сучасної української мови» та введенню дисципліни «Методика навчання фізики», «Загальна фізика», «Цифрові технології в освіті» з метою забезпечення РН 2, РН4, РН9, РН16-РН20. ОП загалом відповідає якісним характеристикам за усіма підкритеріями Критерію 1. Суттєвих недоліків та інноваційних практик не виявлено. ЕГ оцінює даний критерій за рівнем В.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

ОП «Середня освіта (Фізика)» відповідає Закону України «Про вищу освіту», першому (бакалаврському) рівню вищої освіти та 6 кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій. Зміст ОП сформульовано відповідно до тимчасового стандарту вищої освіти за предметною спеціальністю 014.08 Середня освіта (Фізика) для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, стандарту вищої освіти за спеціальністю 104 Фізика та астрономія для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (МОН України, наказ № 1075 від 04.10.2018 р.) та Тимчасового стандарту вищої освіти СумДУ для зі спеціальності 014 Середня освіта (Фізика) (<http://surl.li/bjofq>). Обсяг ОП становить 240 кредитів ЄКТС (7200 год): дисципліни вільного вибору здобувачів освіти – 60 кредитів ЄКТС (1800 год.), обсяг ОК – 180 кредитів ЄКТС (5400 год), зокрема, цикл загальної підготовки становить 50 кредитів ЄКТС (1500 год), цикл професійної підготовки – 110 кредитів ЄКТС (3300 год), практика (педагогічна, переддипломна) – 15 кредитів ЄКТС (450 год), атестація (захист кваліфікаційної роботи) – 5 кредитів ЄКТС (150 год), обсяг ВК – 60 кредитів ЄКТС (1800

год). ОП орієнтована на здобуття здобувачами освіти професійних знань, умінь, навичок та інших компетентностей для успішного здійснення майбутньої професійної діяльності в освітній галузі. До циклу професійної підготовки належать ОК, які спрямовані на ЗК4, ЗК7, ЗК11 та ФК1-8, ФК10 компетентностей за спеціальністю, зокрема, предметної області та професійного спрямування ОК10-20. В ОП вивчаються математичні дисципліни ОК11, ОК12, ОК18, що досягається оволодіння здобувачами математичним апаратом фізики та формуванням ЗК5-7, виражених в ПРН7, ПРН14-15. Для пвоного забезпечення цілей ОП, зокрема здатність працювати в інформаційно-технологічному середовищі (ФК13, ПРН9, ПРН21) в навчальний план введено дисципліни ОК10, ОК17, які мають професійне спрямування і сприяють формуванню ЗК5, ЗК9-10. У межах ОП, відповідно Закону України «Про вищу освіту», здобувачі освіти мають право на вибір навчальних дисциплін. Обсяг вибіркової компоненти за даною ОП становить 25 %, що відповідає за законодавчим нормам і дозволяє здобувачам освіти сформувати власну індивідуальну освітню траєкторію. За обсягом, змістом і логікою побудови ОП відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Навчальний план, який надано ЕГ складений у відповідності до ОП.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Аналіз змісту ОП свідчить про чітку структуру і підтверджує, що заявлені об'єкти вивчення та /або діяльності, цілі навчання, теоретичний зміст предметної області, методи, методики та технології, інструменти та обладнання відповідають Тимчасового стандарту вищої освіти СумДУ для спеціальності 014 Середня освіта (Фізика) за яким здійснюється підготовка фахівців за ОП. Мета ОП передбачає підготовку висококваліфікованих фахівців (бакалаврів) зі спеціальності 014 Середня освіта (Фізика) та спрямована на набуття здобувачами освіти поглиблених теоретичних, практичних умінь у сфері освітніх наук і фізики, що дозволяє в майбутньому ефективно виконувати професійні функції та завдання інноваційного характеру, які орієнтовані на проєктування, організацію та провадження освітнього процесу в ЗЗСО. Освітні компоненти професійної підготовки здобувачів дозволяють досягти передбачених в ОП програмних результатів навчання та отримати кваліфікацію «Бакалавр середньої освіти (Фізика)», а також дозволяють ефективно і продуктивно виконувати професійну діяльність, зокрема використовувати сучасні цифрові технології в освітній діяльності для забезпечення педагогічно доцільної підтримки процесу навчання фізики у ЗЗСО, створення комп'ютерно-орієнтованого навчального середовища закладу, що досягається завдяки введенню у навчальний план дисципліни ОК10, ОК17, які мають як професійне спрямування, так і формують загальні компетентності ЗК5, ЗК9-10 і забезпечують ПРН4, ПРН9, ПРН10, ПРН21.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

За результатами аналізу ОП, встановлено, що матриця відповідності програмних компетентностей компонентам ОП та матриця забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами ОП дають змогу майбутнім фахівцям зрозуміти важливість і необхідність вивчення кожного освітнього компонента та досягти основних програмних результатів навчання, зокрема: гуманітарна підготовка (ПРН11, ПРН13), мовно-комунікативних компетентність (ПРН2, ПРН8, ПРН10), здоров'язбережувальна компетентність (ПРН6, ПРН13, ПРН20), фундаментальна підготовка (ПРН7, ПРН14-20), здатність працювати в інформаційно-технологічному середовищі (ПРН9, ПРН21), оволодіння математичним апаратом фізики (ПРН14, ПРН15). ПРН16, ПРН19 досягається завдяки залученню здобувачів освіти до спільних наукових проєктів в межах виконання НДР, які фінансуються державою, а результати таких досліджень оприлюднюються у журналах, що включені до провідних наукометричних баз даних, що було підтверджено ЕГ під час відео зустрічі зі здобувачами освіти та НПП. Також, під час відео зустрічей було підтверджено факт тісної співпраці з КУ Сумська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 27, Інституту прикладної фізики НАН України, що в свою чергу сприяє якійсній практичній підготовці здобувачів вищої освіти і забезпечує досягнення РН2, РН4, РН5, РН12, РН16-РН19. Аналіз ОП дозволив уточнити факт, що за ОП цикл дисциплін професійної підготовки забезпечує формування фахових компетентностей спеціальності у відповідності до ПРН та реалізації ОК. Основним інструментарієм у підготовці майбутніх фахівців за ОП є інформаційне та навчально-методичне забезпечення. Під час відео зустрічей з представниками структурних підрозділів, НПП та здобувачів освіти ЕГ було встановлено факт, що у підготовці майбутніх фахівців активно використовується цифрова платформа СумДУ MIX (<https://mix.sumdu.edu.ua/>), яка дозволяє здійснювати якісну комунікацію зі здобувачами освіти та містить всю необхідну інформацію для забезпечення освітнього процесу за ОП. Також під час відео зустрічей було з'ясовано, що для забезпечення ПРН21 НПП Ткач О. П. за підтримки Зубань Ю. О. активно використовується цифрова лабораторія та віртуальна лабораторія (<https://ulab.sumdu.edu.ua/uk/>, <https://www.youtube.com/watch?v=rEKdyEMMs-g>).

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Аналіз ОП та навчального плану відображають можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти, формування якої сприяє поглибленню професійні знання у межах ОП та формуванню необхідних вмінь шляхом обрання вибіркового дисциплін. Можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти відображено у внутрішніх документах СумДУ, зокрема: рішення Вченої Ради СумДУ «Принципи формування освітніх програм та навчальних планів згідно нових стандартів вищої освіти», Положення про організацію освітнього процесу та Положення про реалізацію права здобувачів вищої освіти на вибір навчальних дисциплін в СумДУ (наказ ректора №1372-І від 20.12.21 р.) <https://bit.ly/3tyJpII>. Відповідно до вказаних вище внутрішніх документів здобувачі освіти здійснюють в межах передбаченого навчальним планом вікна вибору у системі МІХ, яким визначається їх кількість та обсяг для конкретного семестру з урахуванням належності дисципліни до певного каталогу (каталог вибіркового навчальних дисциплін циклу загальної підготовки та каталог вибіркового навчальних дисциплін циклу професійної підготовки за спеціальністю та за ОП). Також, ЕГ під час відео зустрічей з НПП, гарантом, здобучами освіти було уточнено процедуру процес вибору здобувачами дисциплін з кожного каталогу, який повністю автоматизований та здійснюється щороку щорічно до 30 березня на наступний навчальний рік з використанням інформаційного сервісу «Електронний особистий кабінет». Під час відео зустрічі зі здобувачами освіти були підтверджені випадки щодо недоступності/або скасування вибору навчальних дисциплін здобувачу. На запит ЕГ було надано роз'яснення та аргументовано відповідно до п.4.6 Положення про реалізацію права здобувачів вищої освіти на вибір навчальних дисциплін в СумДУ (наказ ректора №1372-І від 20.12.21 р.). Також, ЕГ було встановлено, що процедура вибору дисциплін здобувачами вищої освіти забезпечується шляхом ознайомлення здобувачів з особливостями освітнього процесу й структури навчальних планів у розрізі обов'язкових та вибіркового складових; інформування здобувачів про порядок, строки та особливості реєстрації для вивчення дисциплін вільного вибору; залучення здобувачів всіх форм та рівнів навчання до використання особистих кабінетів для ознайомлення з переліком дисциплін та здійснення ними самостійного вибору. Отже, ЕГ констатує факт наявності в СумДУ чіткого і зрозумілого для здобувачів освіти механізму вільного вибору дисциплін та можливостей для формування їх індивідуальної освітньої траєкторії. Проте ЕГ рекомендує відповідно до Закону України «Про вищу освіту» внести зміни у п.4.6. Положення про реалізацію права здобувачів вищої освіти на вибір навчальних дисциплін в СумДУ з метою забезпечення більш якісного формування індивідуальної освітньої траєкторії у здобувачів освіти через вільний індивідуальний вибір навчальних дисциплін.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Практична підготовка здобувачів вищої освіти за ОП здійснюється згідно з навчальним планом, програмою і методичними рекомендаціями, силабусів РНП, які представлені ЕГ на запит. На запит ЕГ та під час відео зустрічей було уточнено факт активного залучення роботодавців до формування змісту та завдань практичної підготовки здобувачів, зокрема програма педагогічної практики була обговорена і затверджена на засіданні Експертної ради роботодавців (протокол з від 26.11.2021 р. – <http://surl.li/fftgd>). Також на засіданнях ЕРР обговорювався поточний стан проходження здобувачами педагогічної практики, зокрема в КУ Сумська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №27, де відповідальною за практику від ЗЗСО є член Експертної ради роботодавців СумДУ Шевченко І.О. (протокол 2 від 05.02.2021 р. – <http://surl.li/ffzlh>). За ОП передбачено педагогічну та переддипломну практику, що дозволяє за результатами її реалізації сформувати у здобувачів компетентності ЗК2, ЗК4, ЗК8, ФК7, які забезпечуються досягненням ПРН4, ПРН5, ПРН12. Бази практик затверджено договорами про співпрацю із ЗЗСО м. Суми та області (<http://surl.li/brect>). За результатами проходження практик передбачається звітування, яке включає в себе: 1) перевірку письмової звітної документації (складений індивідуальний план роботи; заповнений журнал педагогічної практики; аналіз уроку, проведеного вчителем; розробки позакласного заходу); 2) доповідь за загальними результатами практики. Обов'язковою умовою допуску до захисту практики є заповнений атестаційний лист з оцінками вчителя фізики та класного керівника за результатами роботи здобувача (підписи педагогічних працівників мають бути завірені). Оцінки за педагогічну практику керівник практики виставляє у відомість через Електронний особистий кабінет. Звіт за результатами проходження практики одного на запит ЕГ було представлено, що дало змогу пересвідчитися у якісній реалізації практичної складової за ОП. З метою формування ФК2-ФК4, ФК6, ФК8, ФК10 передбачено переддипломну практику обсяг якої складає 10 кредитів і під час якої здобувач освіти має можливість провести педагогічне дослідження, яке покладено в основу виконання кваліфікаційної роботи. Для більш якісного досягнення ПРН15, ПРН17, ПРН19 бажано ввести виробничу практику, яка забезпечить формування ФК9, ФК10. На жаль після завершення практики не передбачено опитування здобувачів освіти щодо процесу її проходження, що якісно впливало б визначенню рівня задоволеності від результатів практики здобувачами вищої освіти.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

У змісті ОП закладено можливість набуття соціальних навичок здобувачами вищої освіти: комунікабельність (ОК3, ОК9, ОК14), вміння аргументовано доводити власну думку (ОК2, ОК5, ОК7, ОК9, ОК13-ОК15, ОК18), вміння працювати в команді (ОК1-ОК3, ОК8, ОК14, ОК17), навички аналітичного (ОК3, ОК7) та критичного (ОК1, ОК7) мислення, толерантного ставлення до точки зору інших (ОК3, ОК7, ОК20) креативність (ОК14, ОК18) тощо. ЕГ під час відео зустрічей встановлено великий потенціал здобувачів освіти до: проведення наукових дослідження протягом усього життя, прагнення самовдосконалення та самореалізації, за таких фактів можливо більш активно в межах ОП використовувати ресурси щодо розвитку вище наведених соціальних навичок, зокрема можливо ввести додаткові дисципліни які сприяли б більш якісному розвитку «soft skills» в межах досягнення ПРН13, ПРН16.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Під час відео зустрічі з гарантом ОП та топ менеджерами СумДУ було встановлено, що керуючись дією професійних стандартів, зокрема: професійний стандарт вчителя (Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України № 2736 від 23.12. 2020 р.), тимчасовий стандарт вищої освіти за предметною спеціальністю 014.08 Середня освіта (Фізика) для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, стандарт вищої освіти за спеціальністю 104 Фізика та астрономія для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (Міністерство освіти і науки України, наказ № 1075 від 04.10.2018 р.), Професійного стандарту за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)» було оновлено зміст Тимчасового стандарту вищої освіти Сумського державного університету за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти. Також, НПП та гарант ОП під час відео зустрічей було зазначено, що ОК підібрані таким чином щоб здобувачі освіти могли навчатися впродовж життя та формувати у своїх учнів основні компетентності, які передбачені концепцією НУШ. Також, зауважимо на тому, що ОП містить загальні компетентності (ЗК1-ЗК5), які визначені Професійним стандартом вчителя (<http://surl.li/nydd>).

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Обсяг навчального навантаження за окремими освітніми компонентами у кредитах ЄКТС, раціонально розподілений за видами аудиторної роботи і регламентується Положенням про організацію освітнього процесу в СумДУ (підрозділ 6.3 - <http://surl.li/fezf>) та іншими нормативними актами. Аналіз ОП дозволив встановити розподіл навчального навантаження за ОП у розрізі видів навчальної роботи, який складається з: аудиторна робота – 2416 год. (34%), СРС – 4784 год (66%). Обсяг годин, відведених на СРС в межах окремої дисципліни за циклом загальної підготовки в середньому складає 68%; за циклом фахової підготовки – 60%. Під час відео зустрічі зі здобувачами вищої освіти та учасниками відкритої зустрічі (батьки здобувачів, випускники) було встановлено факт задоволення ними організацією освітнього процесу. Також, відповідно до відомостей про самооцінювання, що було підтверджено і продемонстровано здобувачами на відео зустрічі кожен здобувач може висвітлити власну думку через відповідне онлайн опитування щодо якості організації освітнього процесу, яке реалізується на цифровій платформі МІХ через систему електронних особистих кабінетів здобувачів.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

За ОП реалізуються окремі елементи дуальної освіти. Під час відео зустрічей зі здобувачами освіти та НПП було уточнено факт залучення здобувачів освіти до науково-дослідної роботи кафедри ЕЗПФ з виконанням посадових обов'язків згідно з трудовими договорами та відповідною оплатою праці (здобувачі М. Іваненко, А. Посенко), що є елементом дуальної освіти для здобувачів вищої освіти. Такий процес підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти став можливий в СумДУ завдяки участі ЗВО в пілотному проєкті МОН України (наказ №1296 від 15.10.2019 р.), який триває до 2023 року. За участю ЗВО в даному проєкті передбачено процес розробки організаційно-методичного забезпечення із запровадження дуальної форми здобуття освіти (Рішення Ради із забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти від 30.06.2020 р. <http://surl.li/bserc>), що якісно впливає на практичну підготовку здобувачів освіти за ОП.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

ОП та навчальні плани відображають можливість вибору освітніх компонентів. Здобувачі вищої освіти можуть самостійно обирати базу практики та під час переддипломної практики проводити педагогічний експеримент. Завдяки залученню здобувачів освіти до науково-дослідної роботи кафедри ЕЗПФ з виконанням посадових обов'язків згідно з трудовими договорами та відповідною оплатою праці в межах реалізації елементів дуальної освіти якісно підвищується рівень практичної підготовки здобувачів освіти за ОП. Тісна співпраця з КУ Сумська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №27 дозволяє сформулювати у здобувачів компетентності ЗК2, ЗК4, ЗК8, ФК7, які забезпечуються досягненням ПРН4, ПРН5, ПРН12. Здобувачі вищої освіти мають можливість висвітлити власну думку через відповідне онлайн опитування, щодо якості організації освітнього процесу. Можливість якісної організації освітнього процесу, через цифрову платформу СумДУ МІХ.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

ЕГ під час відео зустрічей встановлено випадки щодо недоступності/або скасування вибору навчальних дисциплін здобувачу. ЕГ рекомендує відповідно до Закону України «Про вищу освіту» внести зміни у п.4.6. Положення про реалізацію права здобувачів вищої освіти на вибір навчальних дисциплін в СумДУ з метою забезпечення більш якісного формування індивідуальної освітньої траєкторії у здобувачів освіти через вільний індивідуальний вибір навчальних дисциплін. Не повною мірою за ОП реалізується потенціал здобувачів освіти до: проведення наукових дослідження протягом усього життя, прагнення самовдосконалення та самореалізації. ЕГ рекомендує ввести додаткові дисципліни які сприяли б більш якісному розвитку «soft skills» в межах досягнення ПРН13та ПРН16.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Наявні недоліки за підкритеріями 2.4, 2.6 не впливають на досягнення цілей ОП, їх врахування та виправлення буде сприяти розвитку ОП. З огляду на значну перевагу сильних сторін та можливості усунення недоліків, ЕГ вважає, що за Критерієм 2 освітня програма в цілому відповідає рівню В.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Затверджені Рішенням Вченої ради Сумського державного університету (Протокол № 08 від 27 лютого 2023 року) Правила прийому на навчання (зі змінами). Вони оприлюднені на сайті ЗВО (https://vstup.sumdu.edu.ua/images/zagalne/Pravila_2022_SSU.pdf). У Додатку 2.1 до Правил прийому зазначено про набір здобувачів вищої освіти за освітньою програмою «Середня освіта. Фізика» спеціальності «014.08 Фізика» (перший рівень вищої освіти). Правила прийому на навчання викладені чітко і зрозуміло, достатньо структуровані щодо: порядку прийому заяв та документів для участі у конкурсному відборі при вступі до ЗВО; строків прийому заяв та документів, конкурсного відбору та зарахування на навчання.. Вони не містять ознак дискримінації для потенційних вступників на навчання за цією освітньою програмою. В університеті наявні курси підготовки до вступу за шкільними предметами, які можуть пройти усі бажаючі. Під час онлайн-зустрічей та фокус-груп було отримано докази використання даних процедур, здобувачі знають процедуру вступу на перший рівень вищої освіти.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Зарахування на освітню програму, що акредитується, відбувається згідно з Правилами прийому до Сумського державного університету, які складено у відповідності до Умов прийому на навчання до закладів освіти України. Правилами прийому зарахування на основі ПЗСО здійснюється за результатами вступних випробувань – у формі національного мультипредметного тесту та конкурсних предметів, для яких визначено їх вагові коефіцієнти: українська мова та література, $k=0.3$; математика, $k=0.5$; історія України, $k=0.2$ або зовнішнього незалежного оцінювання (вагові коефіцієнти: українська мова та література, $k=0.3$; математика, $k=0.3$; іноземна мова, $k=0.3$ / історія України, $k=0.3$ / біологія, $k=0.3$ / географія, $k=0.3$ / фізика, $k=0.3$ / хімія, $k=0.3$). Бали за успішне закінчення підготовчих курсів СумДУ – 0-10. (https://vstup.sumdu.edu.ua/images/bakalavratura/pzso_2022_.pdf). Також здійснюється прийом на основі ОКР молодшого спеціаліста (ступеня молодшого бакалавра) зі скороченим терміном навчання або на старші курси нормативного терміну навчання (Розділ 3 Правил прийому 2023 https://vstup.sumdu.edu.ua/images/zagalne/Pravila_2022_SSU.pdf). При вступі на навчання зі скороченим терміном або на старші курси нормативного терміну навчання передбачено складання фахового іспиту з фізики, який дозволяє визначити рівень початкових компетентностей, необхідних для успішного проходження навчання за ОП. Фаховий іспит проводиться у письмовій формі з використанням тестових технологій. В ході зустрічей із представниками різних фокус груп одержано підтвердження знання і застосування процедур зарахування здобувачів.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання

кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО регламентується Положенням про академічну мобільність здобувачів вищої освіти (<https://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=e6334d81-d538-e911-99f4-001a4be6d04a&kind=1&version=1678530435.9665>) та Положенням про організацію освітнього процесу в СумДУ (<https://normative.sumdu.edu.ua/index.php?task=getfile&tmpl=component&id=d8ae04b7-0a39-e611-b47a-001a4be6d04a&kind=1>). Правила є чіткими та зрозумілими. Відповідно до зазначеної нормативної бази СумДУ, визнання результатів навчання перерахування освітніх компонент здійснюється на основі укладеного договору про навчання (стажування) за програмою академічної мобільності. Перерахування результатів навчання здійснюється деканом факультету електроніки та інформаційних технологій згідно програми академічної мобільності, затвердженої у встановленому порядку, відповідно до наданої академічної довідки або аналогічного документу, отриманого здобувачем вищої освіти в іншому закладі освіти. Поінформованість здобувачів про можливість визнання результатів навчання забезпечується наявністю відповідної нормативної бази у вільному доступі (<https://normative.sumdu.edu.ua/>) та ознайомленням з документами під час оформлення договору про навчання (стажування) за програмою академічної мобільності. Функціонує «Школа академічної мобільності» (<https://ezpf.elit.sumdu.edu.ua/shkola-akademichno%1%97-mobilnosti/>) Випадків зарахування на навчання з інших ЗВО за даною ОП не було.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті регламентується положенням про перерахування результатів навчання здобувачів вищої освіти СумДУ, отриманих у неформальній освіті (наказ ректора від 29.01.2020 № 0077-І). (<https://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=064a4588-a442-ea11-afa3-001a4be6d04a&kind=1>) Перерахування здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених ОП, за якою він навчається. Для перерахування результатів здобувач подає до деканату факультету (інституту) освітню декларацію та документи, що підтверджують участь у заході неформальної освіти (свідоцтва, сертифікати, дипломи; опис заходу неформальної освіти тощо). На підставі цього керівник групи забезпечення спеціальності, за якою навчається здобувач, формує комісію з атестації (не менш ніж 3 особи) під своїм головуванням з-поміж членів робочої проектної групи ОП (з обов'язковим включенням до складу комісії гаранта) і групи забезпечення спеціальності. Вона визначає змістовну відповідність отриманих результатів неформального навчання та освітнього компонента ОП, за якою навчається здобувач, обсяг перерахування, підсумкову оцінку. Рішення комісії про перерахування чи неперерахування результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, затверджується керівником інституту/факультету. Поінформованість здобувачів забезпечується наявністю відповідної нормативної бази у вільному доступі за посиланням (<https://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=064a4588-a442-ea11-afa3-001a4be6d04a&kind=1>). У 2022-2023 н.р. відповідно до п.9 Положення про організацію освітнього процесу в СумДУ за заявою здобувача В. Матузного (гр. СФ-21) та на основі наданих ним підтверджуючих документів було перераховано відповідні обсяги навчального навантаження та результати навчання з освітніх компонентів «Психологія: загальна, соціальна, вікова та педагогічна» (10 кред.; 60 балів – Е, «задовільно») та «Інформатика» (5 кред.; 85 балів – В, «добре»), встановлені під час навчання на ОП Середня освіта (Фізична культура) в СумДпу ім. А.С. Макаренка. У 2020-2021 н.р. здобувачці А. Посенко були зараховані результати навчання в межах теми «Графічний дизайн» за результатами проходження відкритого онлайн-курсу «Візуалізація даних» в обсязі 1 кредита на платформі «Prometheus» під час вивчення дисципліни «Інформаційні технології». Проходження даного курсу відповідає реалізації РН4 та ПРН21. Під час вивчення дисципліни «Методика навчання фізики» у 2020-2021 н.р. здобувачам М. Іваненку, А. Ткаченку, С. Степаненку, Р. Северину було зараховано РН з теми «Сучасні цифрові засоби у навчанні фізики» за результатами проходження відкритого онлайн-курсу «Цифрові навички для вчителів» на Національній онлайн-платформі з цифрової грамотності. Результати відповідають РН9 та ПРН8 (<https://ezpf.elit.sumdu.edu.ua/neformalna-osvita/>). ЕГ підтверджено в ході зустрічей з гарантом ОП та здобувачами.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Правила для вступу на навчання, які враховують особливості ОП чіткі і зрозумілі (https://vstup.sumdu.edu.ua/images/bakalavatura/pzso_2022_.pdf) Передбачено публічний доступ до документів ЗВО, що регулюють доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання, отриманих у інших ЗВО <https://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=064a4588-a442-ea11-afa3-001a4be6d04a&kind=1>. Наявні сприятливі умови для можливого переведення здобувачів з інших закладів освіти, у тому числі створені можливості для академічної мобільності і серед студентів даної ОП і серед НПП. Система неформальної освіти досить продумана, існує практика визнання результатів навчання у ЗВО.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Слабких сторін не виявлено. Рекомендовано активно пропагувати серед студентів інформацію щодо можливості визнання результатів неформальної освіти. Доцільно додатково ознайомитися із кращими практиками визнання результатів неформального навчання у інших ЗВО. Рекомендуємо сприяти практиці академічної мобільності здобувачів вищої освіти в контексті цієї ОП.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Освітня програма, що акредитується, в цілому відповідає визначеному критерію за усіма підкритеріями. Надані посилання містить повну інформацію про правила прийому на навчання та інші Положення, що регулюють освітній процес.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Експертною групою було з'ясовано, що форми та методи навчання і викладання дійсно сприяють досягненню заявлених в ОП цілей та програмних результатів навчання. Основні засади студентоцентрованого підходу викладені в Положенні про організацію освітнього процесу в Сумському державному університеті <https://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=d8ae04b7-0a39-e611-b47a-001a4be6do4a&kind=1>. Під час ознайомлення з документами було підтверджено, що форми та методи навчання спрямовані на впровадження студентоцентрованого підходу до навчання, залучення роботодавців та здобувачів вищої освіти до формування освітніх програм та їх перегляду, вибір студентами дисциплін, повагу й увагу до потреб студентів, уможливаючи гнучкі навчальні траєкторії, та сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей. Позитивним є те, що під час навчання застосовують технології електронного навчання MIX <https://mix.sumdu.edu.ua/>. Викладачі кафедри активно використовують інтерактивні лекції з використанням мультимедійної техніки, онлайн-лекції; практико-орієнтоване навчання, підготовку конспектів уроків фізики та публічне проведення фрагменту уроку; проблемно-пошуковий метод, що реалізується через виконання здобувачами пошукових лабораторних робіт з фізики, проведення індивідуального наукового дослідження; під час проведення практичних занять поряд із традиційною системою методів застосування інноваційних та інтерактивних: кейс-методу; проектного методу; групових дискусій; ситуаційних, дослідницьких завдань; ділових та рольових ігор, елементів тренінгу. Щодо організаційних форм, у період воєнного стану передбачене електронне навчання з використанням онлайн-сервісу Google Meet та систем електронного навчання MIX СумДу й Google Classroom. Методи навчання і викладання дозволяють реалізовуватися принципам академічної свободи, здобувачі вищої освіти дійсно вільні у виборі предметів за вибором, тем кваліфікаційних робіт.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Під час опитування здобувачів вищої освіти було підтверджено, що уся інформація щодо цілей, змісту, програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання надається вчасно. З'ясовано, що кожен може ознайомитися з робочими програмами в особистому кабінеті, на сайті кафедри (<https://ezpf.elit.sumdu.edu.ua/specialnist014/>), у каталозі освітніх програм (https://op.sumdu.edu.ua/?_ga=2.100579350.989009460.1585855820-1256439260.1584903246#/programm/2347), також викладачі інформують здобувачів вищої освіти на перших заняттях з навчальних дисциплін. Експертна група з'ясувала, що здобувачі вищої освіти мають доступ до: графіку навчального процесу, силабусів дисциплін, вказівок щодо процедури підсумкових контрольних заходів, критеріїв оцінювання, переліків питань для самостійного вивчення, рекомендацій щодо організації самостійної роботи, початкових матеріалів до кожного модуля та/або кожного заняття освітніх компонентів тощо. Учасники освітнього процесу можуть ознайомитися із даною інформацією на таких електронних ресурсах як MIX <https://mix.sumdu.edu.ua/>, електронна бібліотека <http://lib.sumdu.edu.ua/library/DocumentSearchForm>. Наразі, в умовах карантину, саме через електронну систему MIX <https://mix.sumdu.edu.ua/> здійснюється процес дистанційного навчання студентів. Використовуються й канали в месенджерах, мобільні технології. Варто відмітити, що під час зустрічі зі здобувачами вищої освіти вони висловили, що, у цілому, задоволені рівнем методів навчання та викладання (<https://ezpf.elit.sumdu.edu.ua/wp->

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

З метою забезпечення навчання на основі дослідження, органічного поєднання науково-дослідної та навчальної роботи ЗВО затвердив Цільову комплексну програму «Організація наукової роботи студентів в органічному поєднанні з навчальним процесом» <https://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=6e5d361f-ac65-e411-ba42-001a4be6d04a&kind=1>). Варто відмітити, що з метою залучення студентів 1-го та 2-го курсів до наукової роботи ЗВО проводить щорічну конференцію «Перший крок у науку». Поєднання науково-дослідної й навчальної роботи у СумДУ закріплено рішенням Ради з якості СумДУ з питання: «Стан залучення здобувачів вищої освіти до наукової діяльності та заходи щодо її активізації» від 12 травня 2022 року (<http://surl.li/cydxn>). Залучення здобувачів до досліджень здійснюється шляхом інтеграції наукової й навчальної роботи в межах компонентів ОП, включаючи предметні конкурси наукових робіт: виконання кваліфікаційних робіт відповідно до напрямів НДР кафедри, застосування дослідницьких методів навчання (індивідуальної, групової дослідницької, проєктної роботи; контрольованої самостійної роботи); запровадження в межах навчальних дисциплін нових форм організації науково-дослідної діяльності, спрямованих на розвиток наукового й критичного мислення; створення наукових груп здобувачів різних курсів для підготовки спільних наукових проєктів, написання наукових статей. На кафедрі ЕЗПФ під керівництвом д.ф.-м.н., проф. Проценка І.Ю. сформована наукова школа, яка веде свою наукову роботу в галузі фізики тонких плівок (<http://surl.li/evfqi>). Керівництво науковою роботою здобувачів здійснюється всіма викладачами як у межах навчальних дисциплін, так і індивідуально з урахуванням спільних наукових інтересів. Формами поєднання навчання і досліджень здобувачів за ОП є: долучення до виконання НДР з оплатою праці (здобувачі М. Іваненко, А. Посенко); участь у конкурсах студентських наукових робіт (М. Іваненко); виступи з результатами наукових досліджень на міжнародних і всеукраїнських студентських наукових заходах; публікації наукових статей під керівництвом і в співавторстві з викладачами (<http://surl.li/bpyta>); залучення до грантової діяльності всеукраїнського і міжнародного рівнів. Для стимулювання наукових досліджень, прикладних розробок згідно з положенням про гранти НТСА СумДУ можливо отримати фінансування для реалізації розроблених членами НТСА наукових проєктів. Здобувачам надається можливість навчання за індивідуальним навчальним планом з поглибленою науковою складовою відповідно до Положення про індивідуальну підготовку студентів за навчальним планом із поглибленою науковою складовою (<https://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=823d0e94-ac65-e411-ba42-001a4be6d04a&kind=1>) Зустрічі із відповідними фокус групами підтвердили наявну інформацію.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Викладачі оновлюють зміст освіти відповідно до наукових досягнень і сучасних практик у галузі 014 Середня освіта. Фізика. В ході спілкування з НПП було наголошено, що в основу удосконалення змісту ОП було покладено «10 ключових компетентностей», визначених концепцією «Нової української школи». До ОК4 (Психологія) додано модулі «Соціальна психологія», «Педагогічна психологія» та збільшено її обсяг до 10 кред. з метою забезпечення вимог затвердженого Професійного стандарту вчителя зокрема, формування соціальної компетентності (ЗК2). Іншими чинниками оновлення ОП є новітні результати, отримані безпосередньо викладачами у науковій діяльності, міжнародних стажуваннях, а також акумуляція їхніх методичних напрацювань. У зміст ОК15 (Методика навчання фізики) введено додаткову тему «Використання інформаційних технологій під час вивчення фізики в ЗЗСО», в межах якої передбачені лекції «Використання ІКТ під час вивчення фізики» і «Технології дистанційного та змішаного навчання в організації навчальних занять з фізики». В ОК13 (Астрономія) внесені корективи в структуру лекції 1 теми 1 – додано питання: «Проєкт "Віртуальний телескоп" (Microsoft World Wide Telescope)». Оновлення матеріально-технічної бази дозволило розширити зміст лабораторних робіт. На жаль викладачі не включають переліку науково-методичного забезпечення силабусів свої науки та навчально-методичні доробки, що, на думку експертів, сприяло б поглибленню знань здобувачів щодо можливих джерел інформації, а також розширенню можливостей профорієнтації та збільшенню контингенту студентів.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Стратегія ЗВО в напрямку міжнародної співпраці з іноземними закладами вищої освіти передбачає інтернаціоналізацію діяльності за ОП. Зокрема, було продемонстровано, що навчання, викладання і наукові дослідження пов'язані із політикою та стратегією інтернаціоналізації (<https://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=dec262db-c74f-e911-b41d-001a4be6d04a&kind=1>) У світовому рейтингу THE World University Rankings 2023, зокрема у галузі «Фізичні науки», СумДУ визначено на першій національній позиції, у рейтингу QS World University Rankings 2023 університет посідає 5 позицію серед українських ЗВО. З 2016 р. СумДУ успішно проходить щорічні аудити відповідності критеріям дослідницьких університетів, за результатами яких входить до каталогу ARWU. За результатами участі у ранжуваннях здійснюється бенчмаркінг показників діяльності

СумДУ та інших ЗВО, а критерії оцінки, які використовуються національними та міжнародними рейтингами, враховуються при визначенні рейтингу підрозділів університету <https://bit.ly/3CJMvho>. Освітня діяльність на ОП узгоджена зі Стратегією інтернаціоналізації СумДУ на 2019-2025 роки <http://surl.li/ffde>, зокрема: наукове стажування О. Ткач в університеті ім. Й. Гутенберга та університеті фізики, м. Майнц, Німеччина (2022/23); наукове стажування О. Білоус на базі Вищого семінаріуму католицького апостольства, Польща (2022). Для мотивування здобувачів до участі у програмах міжнародної академічної мобільності, зокрема віртуальної – <http://surl.li/biiwm>, та допомоги їм у підготовці документів на кафедрі започатковано школу академічної мобільності <http://surl.li/biiwh>. На жаль, на сьогодні студенти випускової кафедри не брали участь у міжнародних проектах, програмах обміну, проте підписано угоди з низкою університетів Університет прикладних наук Карінтія м. Вільлах, Австрія (25.10.2007 р.); Інститут фізики Словацької академії наук, Словаччина (24.04.2014 р.); «EBSCO Publishing Co», США (15.04.2012 р.); Університет Павла Йозефа Шафарика в Кошицях, Словаччина (14.12.2020 р.); Карлів університет м. Прага (фізико-технічний факультет та факультет математики та фізики), Чехія (27.10.1998 р.); Люблянський університет, Словенія (13.04.2016 р.); Інститут сучасних покривних матеріалів Тайчжоуського університету, Китай (14.05.2020 р.); Казахський державний жіночий педагогічний університет, Казахстан (11.11.2010 р.).

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Форми та методи навчання і викладання, що застосовуються на спеціальності 014 Середня освіта. Фізика є різноманітними і сприяють досягненню заявлених в освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів. Силабуси навчальних дисциплін розміщені на сайті, що забезпечує доступ до них здобувачів вищої освіти у будь-який момент. Під час реалізації освітньої програми університет у цілому забезпечує поєднання навчання та досліджень відповідно до заявленого рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми. ЗВО використовує передовий технологічний підхід до організації та контролю навчання, який сприяє зручному і комфортному освітньому середовищу, зокрема шляхом використання цифрової платформи MIX <https://mix.sumdu.edu.ua/>. Здобувачі вищої освіти за ОП беруть участь у міжнародних науково-практичних конференціях, олімпіадах, конкурсах наукових робіт.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Слабкі сторони: не виявлено. Недоліки: потребують пошуку способи задоволення потреб здобувачів освіти у формуванні практичних навичок, шляхом розширення мережі баз практик та введення додаткового виду практики, який сприяв би формуванню ПРН16; розширення можливостей віртуальної лабораторії за рахунок створення нових посібників та нових додатків, збільшення кількості інтерактивних занять, що є актуальним в контексті обмежень під час військового стану. Потребує розширення тематика науково-дослідних гуртків та проблемних груп в контексті педагогічної діяльності майбутнього фахівця. Питання вдосконалення процесів інтернаціоналізації даної ОП вимагає ширшого залучення здобувачів вищої освіти до академічної мобільності, зокрема, за програмами обміну із закордонними закладами вищої освіти з якими співпрацює СумДУ.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Аналіз підкритеріїв Критерію 4 дав можливість ЕГ впевнитися в тому, що більшість з підкритеріїв реалізовано на високому рівні окрім підкритерію 4.5. ЕГ вважає, що навчання і викладання за ОП Середня освіта (Фізика) в СумДУ сприяє досягненню програмних результатів навчання, а її мета, зміст, програмні результати навчання у межах освітніх компонент є зрозумілими та доступними для всіх учасників освітнього процесу відсутність участі у міжнародних проектах, програмах обміну здобувачів освіти даної ОП не впливає на якість її реалізації, тому ОП та освітня діяльність за цією програмою відповідають за Критерієм 4 рівню В.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для

окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Чіткість та зрозумілість форм контрольних заходів і критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів забезпечується шляхом відображення відповідної інформації в силабусах навчальних дисциплін, які оприлюднені на сайті кафедри (<https://ezpf.elit.sumdu.edu.ua/specialnist014/>) та регламентується Положенням про організацію освітнього процесу (<http://surl.li/edckh>). Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль, заходи атестації здобувачів, що відповідає п.7.2 Положення про організацію освітнього процесу. Організація атестації здобувачів вищої освіти та правила їх проведення у СумДУ регламентовані Положенням про порядок створення та організації роботи екзаменаційних комісій СумДУ з атестації здобувачів вищої освіти (<http://surl.li/ffot>). Нормативні документи, що визначають правила проведення контрольних заходів, під час реалізації ОП, є доступними для усіх учасників освітнього процесу на сайті СумДУ. Під час відео зустрічі зі здобувачами освіти було підтверджено, що контрольні заходи, які реалізуються в ЗВО є зрозумілими для них, а їх процес є прозорим завдяки якійсній роботі цифрової платформи МІХ.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

На час реалізації ОП і проведення акредитаційної експертизи, стандарт вищої освіти в галузі 01 Освіта/Педагогіка зі спеціальності 14.08 Середня освіта. Фізика першого (бакалаврського) рівня вищої освіти відсутній, ОП реалізується за Тимчасовим стандартом вищої освіти СумДУ за яким передбачено проведення атестації у формі захисту кваліфікаційної роботи та завершується видачею документа встановленого зразка про присудження ступеня бакалавр із присвоєнням освітньої і професійної кваліфікації: «Бакалавр середньої освіти (Фізика)». Під час відео зустрічі зі здобувачами освіти було встановлено, що з Методичні рекомендації щодо написання кваліфікаційної роботи бакалавра для студентів спеціальності 014 «Середня освіта (Фізика)» вони можуть ознайомитися через розсилку в особистих кабінетах здобувача системи МІХ та на сайті кафедри за покликанням <http://surl.li/bldhh>, останнє було уточнено на запит ЕГ та зазначено у відомостях про СО. На жаль здобувачі освіти не володіють інформацією щодо розміщення на сайті кафедри методичних рекомендацій до написання кваліфікаційних робіт. Захист кваліфікаційних робіт відбувається відповідно до діючих нормативних документів, зокрема Положенні про порядок створення та організації роботи екзаменаційних комісій СумДУ з атестації здобувачів вищої освіти (<http://surl.li/ffot>). Відповідно до п.4.2, 4.3.даного положення екзаменаційна комісія створюються на календарний рік у складі голови, його заступника та членів комісії. До складу екзаменаційних комісій можуть входити особи, які мають кваліфікацію за відповідним фахом та (або) стаж роботи за фахом не менше ніж 5 років. При формуванні складу комісії передбачається відсутність конфлікту інтересів між членами комісії та між членами комісії і здобувачами вищої освіти. Головою екзаменаційної комісії призначається особа з числа провідних фахівців галузі, представників підприємств державної та недержавної форм власності, установ та організацій із загальним стажем роботи за фахом не менше 10 років. Одна й та сама особа може бути головою комісії не більше ніж три роки поспіль. Заступниками голів екзаменаційних комісій призначаються директори (декани) відповідних інститутів (факультетів) або їх заступники, завідувачі відповідних випускових кафедр або їх заступники. Аналіз наданих документів щодо затвердження тематики випускних кваліфікаційних робіт (наказ про затвердження тем і керівників кваліфікаційних робіт № 0322 -VI від 09.05.2022 р) , а також методичних рекомендацій до їх виконання ЕГ констатує факт, що тематика кваліфікаційних робіт затверджених кафедрою повністю відповідає спеціальності 014 Середня освіта. (Фізика). ЕГ рекомендує заздалегідь ознайомлювати здобувачів освіти з «Методичними рекомендаціями щодо написання кваліфікаційної роботи бакалавра для студентів спеціальності 014 «Середня освіта (Фізика)»» та місцем їх розміщення на офіційному сайті ЗВО, з метою якісної підготовки кваліфікаційної роботи в межах атестації здобувачів.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Контрольні заходи в СумДУ за ОП регулюються положенням Положенням про організацію освітнього процесу (<http://surl.li/edckh>), процедурою проведення контрольних заходів для окремих ОК ОП регулюються силабусами навчальних дисциплін, які розміщено на сайті кафедри (<https://ezpf.elit.sumdu.edu.ua/specialnist014/>). Під час відео зустрічей зі здобувачами освіти було встановлено, що про терміни проведення контрольних заходів вони дізнаються на першому занятті з навчальної дисципліни, завдяки ознайомленню з силабусом навчальної дисципліни, щодо регламенту контрольних заходів і критеріями їх оцінювання здобувачі можуть ознайомитися завдяки розміщенню каталогу дисциплін на сайті кафедри (<http://surl.li/bizgx>). Також, у відомостях про СО зазначено, що графік проведення екзаменаційної сесії та підсумкової атестації представлено в структурі навчального року на сайті університету (<http://surl.li/brnth>). Врегулювання конфлікту інтересів визначає п. 7.5 Положення про організацію освітнього процесу та передбачає таку процедуру: апеляція подається особисто здобувачем вищої освіти на ім'я директора інституту/декана факультету в день проведення контрольного заходу або оголошення його результатів, але не пізніше наступного робочого дня після оголошення результатів. У разі надходження апеляції розпорядженням директора інституту/декана факультету за його головуванням створюється комісія для розгляду апеляції. Апеляція розглядається апеляційною комісією не пізніше наступного робочого дня після її подання.

Висновки апеляційної комісії оформляються відповідним протоколом. У разі встановлення апеляційною комісією порушень під час проведення атестації, які вплинули на результати оцінювання, за її рішенням змінюється оцінка. Під час зустрічі зі здобувачами та представниками студентського самоврядування, членами ЕГ було встановлено, що здобувачі освіти обізнані із зазначеними процедурами, що регулюються п.7.5. вище представленого положення. Випадків оскарження результатів навчання на ОП «Середня освіта (Фізика)» не було.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Академічна доброчесність є частиною внутрішньої системи забезпечення якості СумДУ і зафіксована у наступних документах, зокрема: Кодекс академічної доброчесності (<https://bit.ly/3yOZtH3>), Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин (<https://bit.ly/31ZXOLZ>), Методична інструкція щодо перевірки академічних текстів на наявність текстових запозичень (<https://bit.ly/3m3i5OJ>), наказами «Щодо створення університетської Комісії з етики та управління конфліктами», «Про підписання декларацій про дотримання академічної доброчесності учасниками освітнього процесу». У ході зустрічей із НПП, здобувачами та представниками органів студентського самоврядування було з'ясовано, що здобувачам детально роз'яснюють про необхідність дотримання академічної доброчесності. Усі заходи, які реалізуються на базі СумДУ щодо дотримання академічної доброчесності в освітній діяльності несуть просвітницьку функцію, зокрема: інформаційно-консультативне супроводження здобувачів через веб-сайт «Академічна доброчесність» (<http://surl.li/lymu>); запровадження курсу «Основи академічного письма». У відомостях про СО зазначено, що у 2020-2022 рр. СумДУ був учасником проекту «Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти - Academic IQ», що підтвердилось під час відео зустрічей. ЕГ вважає, що участь у подібних програмах сприяє популяризації академічної доброчесності серед здобувачів освіти та впливає на якість атестаційних робіт і наукових результатів дослідження в межах ОП здобувачами освіти. ЕГ уточнено, що існує дієва технологічна процедура для перевірки кваліфікаційних робіт на унікальність, завдяки договору співпраці Університету з компанією ТОВ «Плагіат». Імпонує той факт, що запропонована перша в Україні практика застосування поляризаційних матеріалів за тематикою академічної доброчесності для здобувачів вищої освіти з елементами доповненої реальності (<http://surl.li/dxdgz>) СумДУ бере участь у проекті «ОРТІМА» в рамках програми Erasmus+ KA2, Capacity Building in Higher Education, що лише підтвердилось під час відео зустрічей з том менеджерами ЗВО та представниками структурних підрозділів. За час реалізації ОП випадків порушення академічної доброчесності не виникало.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

В межах ОП визначені чіткі форми атестації здобувачів вищої освіти, які відповідають вимогам Тимчасового стандарту вищої освіти СумДУ. Нормативні документи, що визначають правила проведення контрольних заходів, під час реалізації ОП, є доступними для усіх учасників освітнього процесу на сайті СумДУ. Завдяки якісній роботі цифрової платформи МІХ, забезпечується прозорість результатів оцінювання здобувачів освіти. Визначені чіткі і зрозумілі політика, стандарти та внутрішня нормативна база ЗВО щодо дотримання академічної доброчесності. Високий рівень популяризаційної політики академічної доброчесності. Існує дієва технологічна процедура для перевірки кваліфікаційних робіт на унікальність, завдяки договору співпраці Університету з компанією ТОВ «Плагіат».

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Більшість підкритеріїв реалізована на високому рівні. Разом з тим є певні недоліки за підкритерієм 5.2. ЕГ рекомендує заздалегідь ознайомлювати здобувачів освіти з «Методичними рекомендаціями щодо написання кваліфікаційної роботи бакалавра для студентів спеціальності 014 «Середня освіта (Фізика)» та місцем їх розміщення на офіційному сайті ЗВО, з метою якісної підготовки кваліфікаційної роботи в межах атестації здобувачів вищої освіти.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

ЕГ вважає, що ОП 014 «Середня освіта (Фізика) та освітня діяльність загалом відповідають за критерієм 5 рівню В, а зазначені недоліки за підкритеріями 5.2 не впливають суттєво на досягнення цілей ОП. З огляду на перевагу сильних сторін ЕГ вважає, що за Критерієм 5 освітня програма в цілому відповідає рівню В.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Аналіз даних про самооцінювання, висновки зустрічей з НПП, керівником навчального відділу ЗВО та керівником відділу кадрів підтвердили відповідність педагогічних працівників кафедр цілям та програмним результатам навчання освітньої програми, що акредитується. Підтверджено відповідність викладачів дисциплінам, які вони викладають, що забезпечується Інформаційною довідкою (<http://surl.li/obur>) про об'єктивні показники діяльності. Академічна та професійна кваліфікація науково-педагогічних працівників відповідає цілям ОП (014 «Середня освіта. Фізика»).

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Експертна група підтверджує, що процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми, згідно з нормами, закріпленими у Положенні про порядок проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників СумДУ та укладання з ними трудових договорів (контрактів) <https://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=d4b030ae-80a2-e511-8085-001a4be6d04a&kind=1>

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Під час спілкування з фокус-групами із роботодавців та здобувачів вищої освіти підтверджено факти залучення роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу, укладання з ними договорів про проходження практик (<https://tm.document.sumdu.edu.ua/#id3>) Форми залучення роботодавців до освітнього процесу за ОП: формування компетентнісної моделі фахівця, оновлення та модернізація експертною радою роботодавців та РПГ ОП (Холодов Р.І., Карпуша В.М., Шевченко І.О.) (https://ezpf.elit.sumdu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/02/%D0%A2%D0%90%D0%91%D0%9B%D0%98%D0%A6%D0%AF_%D0%B7%D0%B0%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%B4%D0%BE-%D0%9E%D0%9F.pdf); рецензування ОП (Прийма О.А., Пимоненко Л.О.) (https://ezpf.elit.sumdu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/02/Rezenzija_Lebed.pdf); організація практичної підготовки здобувачів (<http://surl.li/bjipe>); залучення фахівців-практиків і представників роботодавців до складу екзаменаційних комісій з атестації здобувачів (члени ЕРР Холодов Р.І., Шевченко І.О.).

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців, проте не на регулярній основі. Здійснено проведення аудиторних занять, гостьових лекцій та вебінарів, зокрема онлайн-лекцій представниками академічного середовища та фахівцями в галузі освіти (<http://surl.li/evgox>, <http://surl.li/beetr>, <http://surl.li/bjiiie>); Практичні заняття можуть проводитися викладачами разом із експертами галузі «Молекулярна фізика та основи термодинаміки» к.ф.-м.н. В.Коломійцем – зав. сектору розроблення науково-навчальних приладів ІПФ НАН України, (<http://surl.li/evgox>); «Методика навчання фізики» Р.Холодовим – чл.-кор. НАН України, д.ф.-м.н, заст. директора з наукової роботи ІПФ НАН України, членом ЕРР; С.Лебединським – к.ф.-м.н., н.с. ІПФ НАН України, вчителем вищої категорії (<http://surl.li/beetr>). В.Карпушею – методистом з фізики та астрономії навчально-методичного відділу координації освітньої діяльності та професійного розвитку СОІПО, членом ЕРР (<http://surl.li/bjiiie>). Кафедрою започатковане проведення наукових вебінарів для ознайомлення здобувачів із сучасними досягненнями фізичної науки, де спікерами є представники закордонних ЗВО. Так, д-р наук Д.Божко (ун-т Колорадо, США) провів науковий вебінар <http://surl.li/bekgq> на тему «Залізо-ітрієвий гранат: шлях до квантової межі». Д-р наук, проф. А.Чумак (фізичний ф-т Віденського ун-ту, Австрія) виступив на науковому вебінарі «Обробка даних за допомогою спінових хвиль» <http://surl.li/bjion>. Вебінар «Відкриття нових (нано)матеріалів до передових технологій» (<http://surl.li/bedxg>) провів директор Інституту

наноматеріалів Ун-ту Дрекселя (м.Філадельфія, США) проф. Ю.Гогоці. Лекцію на тему «Основні принципи явища рентгенівської дифракції» прочитав д-р наук О.Примак, ун-т Дуйсбург-Ессен <http://surl.li/elcls>.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

У ході спілкування з НПП з'ясовано, що заклад вищої освіти всебічно підтримує НПП у професійному розвитку, згідно з Положенням про підвищення кваліфікації науково-педагогічного персоналу (<https://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=ba7d76bc-742d-e211-86ae-001a4be6do4a&kind=1>). ЗВО сприяє професійному розвитку викладачів через наявність власних програм підвищення кваліфікації (<http://crkr.sumdu.edu.ua/uk/>). Стимулювання професійного розвитку викладачів у СумДУ забезпечує врахування сертифікатів професійної майстерності <http://surl.li/ffci>, виданих міжнародними центрами сертифікації, підвищення кваліфікації міжнародного рівня у рейтингу структурних підрозділів. Центр розвитку кадрового потенціалу СумДУ <http://surl.li/osit> організовує навчання викладачів на програмах «Сучасні ІТ-компетентності», «Інтенсивний курс англійської мови», «Культура українського професійного мовлення: граматики-стилістичний практикум». Підвищення кваліфікації викладачів в інших установах та організаціях зараховується в накопичувальній системі підвищення кваліфікації НПП. Викладачі (О.Ткач, О.Пасько, М.Назаров) мають сертифікати володіння англійською мовою на рівні B2; підвищили кваліфікацію за накопичувальною системою – Ю.Шкурдода (Науково-інноваційний підхід при викладанні фізики, 2021) О.Ткач (Цифрові технології та електронні інформаційні системи, 2021); А.Вітренко (Електронні засоби та дистанційні технології навчання, 2019); стажування в інших організаціях – О.Пасько (Методика виховної роботи, СумДПУ ім. А.Макаренка, 2022); підвищення кваліфікації закордоном: О.Ткач (стажування в Університеті ім. Й. Гутенберга, університет фізики, м.Майнц, Німеччина, 2022-2023); Ю.Шкурдода (Інноваційні методи організації навчального процесу для студентів інженерних спеціальностей в Україні та країнах ЄС, м.Влоцлавек, Польща, 2020); О.Пасько (наукова онлайн-школа ЦЕРН для педагогів України, м.Женева, Швейцарія, 2022).

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

В університеті запроваджено ряд конкурсів, метою яких є активізація діяльності викладачів щодо забезпечення якості вищої освіти, поширення кращого досвіду, додаткової мотивації педагогічних і науково-педагогічних працівників. Низка показників, які характеризують якість навчально-наукової роботи зі студентами враховуються при визначенні рейтингу структурних підрозділів (<http://normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=74e5b644-a2b2-e011-856b001a4be6do4a&kind=1>), при визначенні рейтингу викладачів (normative.sumdu.edu.ua/?task=getfile&tmpl=component&id=1aa66817-b5d3-e911-9964-001a4be6do4a&kind=1). Центр розвитку кадрового потенціалу СумДУ <http://surl.li/ftsl> постійно організовує програми, семінари, тренінги, які спрямовані на підвищення викладацької майстерності науково-педагогічних працівників, зокрема програми «Інноваційні методи у педагогічній діяльності викладача», «Курс ораторського мистецтва», «Дистанційні технології навчання у СумДУ» та ін. З метою активізації діяльності викладачів щодо забезпечення якості вищої освіти, поширення кращого досвіду, додаткової мотивації НПП в СумДУ запроваджено низку конкурсів, у тому числі конкурси педагогічних інновацій, на кращу колекцію навчальних матеріалів <http://surl.li/ffcj>, на розроблення електронного контенту масових відкритих онлайн-курсів <http://surl.li/ffps>, «Інновації ІКТ для сучасної освіти ICT4EDU», «Кращі науково-педагогічні працівники» <http://surl.li/ffcd>, «Кращий викладач очима студентів» <http://surl.li/ffce> (лауреати доц. О.Ткач, 2021, проф. Л.Однорець, 2021, 2022). У 2022-2023 рр. започаткований Конкурс навчально-методичних матеріалів факультету ЕЛіТ <http://surl.li/ewvyi> (переможці О.Пасько, К.Тищенко, Л.Однорець, Ю.Шкурдода). Конкурси передбачають не лише моральне стимулювання, але і відповідне матеріальне заохочення переможців.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Інформація про склад кафедри електроніки і загальної та прикладної фізики представлена на офіційній сторінці кафедри <https://ezpf.elit.sumdu.edu.ua/teachers/>. Всі викладачі мають науковий ступінь доктора/кандидата наук і вчене звання професора/доцента. Аналіз базової освіти та інформації про підвищення кваліфікації (завантажена у Систему) переважною більшістю викладачів засвідчив відповідність професійної кваліфікації дисциплінам, які вони викладають на означеній ОП. ЗВО стимулює конкурси педагогічних інновацій, на кращу колекцію навчальних матеріалів <http://surl.li/ffcj>, на розроблення електронного контенту масових відкритих онлайн-курсів <http://surl.li/ffps>, «Інновації ІКТ для сучасної освіти ICT4EDU», «Кращі науково-педагогічні працівники» <http://surl.li/ffcd>, «Кращий викладач очима студентів» <http://surl.li/ffce>, у 2022-2023 рр. започаткований Конкурс навчально-методичних матеріалів факультету ЕЛіТ <http://surl.li/ewvyi> (переможці О.Пасько, К.Тищенко, Л.Однорець, Ю.Шкурдода). Конкурси передбачають не лише моральне стимулювання, але і відповідне матеріальне заохочення переможців.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

До слабких сторін можна віднести не повну відповідність публікацій доцента Сидоренко О.П. ОК8 «Інклюзивна освіта». Рекомендації: більш ґрунтовно проаналізувати наукові публікації НПП, які забезпечують ОП на рівень відповідності ОК та залучити НПП до публікаційної активності у межах ОК ОП 014 «Середня освіта. Фізика».

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Академічна та професійна кваліфікація викладачів, залучання роботодавців, професіоналів практиків, експертів галузі до організації та реалізації освітнього процесу загалом забезпечують якісне викладання дисциплін за ОП 014 «Середня освіта. Фізика» відповідають рівню В за критерієм 6. Людські ресурси. Виявлені недоліки не є суттєвими.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Із матеріально-технічними ресурсами ЗВО ЕГ ознайомили НПП, що викладають на ОП за допомогою онлайн-екскурсії до лабораторій в режимі реального часу та відео презентації. ЕГ продемонстровано, що навчальні заняття на ОП дійсно проводяться у 3х мультимедійних аудиторіях, 3х лабораторіях та комп'ютерному класі. Для проведення практичних і лабораторних занять облаштовано спеціалізований кабінет методики навчання фізики (ауд. ЕТ-317). Для забезпечення лабораторних практикумів з фізики та методики навчання фізики здійснено закупівлю сучасного демонстраційного й лабораторного обладнання, що відповідає Типовому переліку засобів навчання та обладнання для навчальних кабінетів і STEM-лабораторій <http://surl.li/qwsj>: Наявне усе необхідне для проведення фізичних дослідів та виконання лабораторних робіт обладнання: набір для демонстрації механічних явищ, набір для вивчення руху тіла по колу, хвильова ванна, осцилографи цифрові, набір демонстраційний для вивчення атмосферного тиску, набір демонстраційний «Молекулярна фізика та термодинаміка», набір «Електрометри з ристосуваннями», набір для демонстрації магнітного поля струму, набір демонстраційний «Оптика на магнітній дошці», набір лабораторний для виконання лабораторних робіт з геометричної оптики, набір лабораторний для виконання лабораторних робіт з хвильової оптики та ін. На вимогу часу придбано зарядну станцію EcoFlow, генератор, Starlink для забезпечення високошвидкісним супутниковим доступом до Інтернету. Наукова бібліотека має надзвичайно багатий фонд примірників (понад 417 тис.), де представлено усю необхідну літературу для здобувачів цієї ОП. Інфресурси формуються відповідно до профілю ОП і сучасних тенденцій наукових досліджень, включають наукову, навчально-методичну літературу, періодику, бази Scopus і WoS. Усі ОК забезпечені навчальними та методичними виданнями, що дає можливість досягати цілей і ПРН за ОП. В умовах карантину та військового стану навчання проводиться з використанням платформи МІХ. За потреби для здобувачів організовується можливість проживати у гуртожитку, де створено комфортні умовні. Усі здобувачі, хто має таку потребу, забезпечені місцями у гуртожитку на 100%. Здобувачі під час зустрічі засвідчили, що мають змогу повідомляти щодо будь-яких проблеми з МТЗ, які можуть трапитися у гуртожитку чи навчальних лабораторіях, й адміністрація оперативно реагує та організовує ліквідацію виявлених недоліків. Гуртожиток, так само, як і навчальні аудиторії, має покриття зонами вільного Wi-Fi.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Під час інтерв'ювання представників адміністративного персоналу, здобувачів та НПП ЕГ було з'ясовано, що заклад дійсно надає студентам та викладачам вільний доступ до всіх необхідних ресурсів інформаційних ресурсів та інфраструктури. Здобувачі можуть вільно використовувати спеціалізовані лабораторії для проведення фізичних досліджень, мають безоплатний доступ до Wi-fi у корпусах, безкоштовно користуватися бібліотекою ЗВО. Перевірка академічних робіт на антиплагіат, участь у наукових конференціях та публікація у журналах університету є безкоштовною для здобувачів. Також є дистанційна платформа МІХ за допомогою якої відбувається навчання та STEM-лабораторій <http://surl.li/qwsj>. Під час воєнного стану в СумДУ створено «пункти освітньої незламності» з наявними технічними засобами (комп'ютерами, доступом до інтернет та підключенням електроенергії), в яких НПП

та студенти можуть безперешкодно брати участь в освітньому процесі. Викладачі на ОП забезпечують можливість постійного консультування здобувачів, зокрема дистанційно. Це було підтверджено на зустрічах як з адміністрацією університету, так і з викладачами й студентами. Центр комп'ютерних технологій СумДУ забезпечує здобувачів ліцензійним доступом до ПЗ. Таким чином, отримані під час інтерв'ювання та відеогляду матеріально-технічної бази дані свідчать про повну відповідність ОП «Середня освіта (Фізика)» у контексті цього підкритерію.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

На території університету діє психологічна служба СумДУ (<http://surl.li/ffpx>) надає безкоштовну підтримку здобувачам та викладачам університету. Основним механізмом забезпечення психічного здоров'я є створення в університеті відповідної атмосфери, яка, серед іншого, визначена Кодексом корпоративної культури СумДУ (<http://surl.li/ffay>). Діє Центр підтримки сім'ї «Студентський лелека» (<http://surl.li/ffpy>), у якому є можливість залишити дітей на час перебування батьків у СумДУ, батькам надається інформаційна, психологічна, соціально-педагогічна підтримка. За словами здобувачів, представників студентського самоврядування, академічного та адміністративного персоналу, усі приміщення та умови для навчання відповідають діючим санітарним вимогам, є безпечними для життя та здоров'я, та дозволяють задовольнити їхні потреби та інтереси. Перед початком занять в кожній лабораторії викладачами здійснюється інструктаж з техніки безпеки та пожежної безпеки. Також у ЗВО наявна психологічна служба, представники якої організують безкоштовні семінари та тренінги для здобувачів та НПП. На офіційному сайті СумДУ наявна форма звернення для зворотного зв'язку (<https://sumdu.edu.ua/uk/about-sumdu/public-info/application.html>), за якою можна подати пропозицію чи звернення до адміністрації. З огляду на це, ЕГ констатує повну відповідність ОНП критерію 7.3.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Детально ознайомившись з інформацією, викладеною у відомостях про самооцінювання, а також під час проведення зустрічей зі здобувачами, представниками академічної спільноти, адміністрацією та допоміжним персоналом, вивчивши матеріали, що їх розміщено на сайті СумДУ, переглянувши віртуальний 3D-тур кампусом <https://bit.ly/3YSp4ek>, ЕГ переконалася, що відповідно Закону України «Про вищу освіту», Статуту СумДУ, в університеті забезпечується освітня, організаційна, інформаційна, консультативна та соціальна підтримка здобувачів вищої освіти. Інформування здобувачів здійснюється у декілька способів: викладачами особисто через особисті кабінети, курси на платформах MiX та Google Classroom. Запроваджено практику викладання навчально-консультаційних матеріалів на відеохостинг YouTube <http://surl.li/biiwh>. Здобувачі мають доступ до ліцензійних операційних систем та пакетів прикладного програмного забезпечення у рамках пільгового академічного ліцензування <https://it.sumdu.edu.ua>. На зустрічах було підтверджено, що дійсно функціонує Університетська клініка <http://surl.li/grsc>, що має сучасне обладнання та надає здобувачам широкий спектр медичних послуг. Діє Центр підтримки сім'ї «Студентський лелека» <http://surl.li/obwz>, що надає молодим батькам консультації з соціально-педагогічних питань. Працює позаміський СОЗ «Універ» <http://surl.li/obxs>, що дозволяє отримати допомогу молодим батькам на літній період. Консультації з психологічних питань надає Психологічна служба <http://surl.li/ffpx>, СумДУ. університету (діє відділ практики та інтеграційних зв'язків з замовниками кадрів) та на рівні кафедр і факультетів. Діє стартап-центр СумДУ <http://surl.li/obxp>, на базі якого за європейськими програмами проводяться навчальні курси, бізнесігри, майстеркласи, коучтренінги, пітчінги ініціатив, краштести студентських проєктів тощо. Наявний позаміський спортивно-оздоровчий центр «Універ» (<https://bit.ly/3IrhWVO>). Студентам надається всебічна підтримка у реалізації проєктів. На рівні факультету окрім дієвих рад роботодавців існують навчальні центри компаній роботодавців з ІТ галузі: NetCracker, Porta One, AMC Bridge, Mind.k та ін. Проводяться регулярні опитування <http://surl.li/elwfb> щодо якості ОП.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Створено інклюзивне освітнє середовище <http://surl.li/ffqe> для спільного навчання, виховання та розвитку здобувачів освіти з урахуванням їхніх потреб та можливостей. Такі студенти мають змогу навчатися онлайн за індивідуальним графіком (Положення про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у СумДУ <http://surl.li/ffcz>) або навчатися в інклюзивних групах (Положення про організацію інклюзивного навчання здобувачів вищої освіти в СумДУ <http://surl.li/ffqg>). Для навчальних груп, де є студенти з проблемами опорно-рухового апарату, розклад занять складається таким чином, щоб заняття проводилися на першому поверсі навчального корпусу. Усі навчальні корпуси та гуртожитки облаштовані пандусами, розпочата робота по встановленню підймальних платформ для людей з інвалідністю і табличок для аудиторій, надрукованих шрифтом Брайля. Центр підтримки сім'ї «Студентський лелека» <http://surl.li/obwz>, метою якого є сприяння гендерній рівності, створення рівних можливостей в отриманні освіти батьками-здобувачами.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Згідно з Кодексом корпоративної культури, до врегулювання конфліктних ситуацій залучається комісія з етики (добросовісності) та управління конфліктами <http://surl.li/obyk>, якій надано повноваження щодо врегулювання взаємовідносин та конфліктів. Виявлення та вирішення конфліктних ситуацій регулюється Положенням про академічну добросовісність та етику академічних взаємовідносин (<http://surl.li/ffat>), Кодексом академічної добросовісності <http://surl.li/ffbb>, Наказом ректора «Про запобігання корупції» <http://surl.li/ffbd>, Положенням про Комісію з профілактики правопорушень здобувачів <http://surl.li/ffbf> та іншими внутрішніми нормативними документами. СумДу на постійній основі у партнерстві та представництвом Фонду ім. Ф. Еберта функціонує гендерний ресурсний центр <http://surl.li/obup>. Інтерв'ювання здобувачів дає підстави стверджувати, що випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією не було, але здобувачі в цілому добре поінформовані про те, як діяти у разі виникнення таких ситуацій. Отже, у СумДу існує зрозуміла та чітко формалізована політика вирішення конфліктних ситуацій.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Віртуальний огляд матеріально-технічної бази ЗВО свідчить про наявність всіх передумов для якісного забезпечення потреб як здобувачів, так і професорсько-викладацького складу. Для реалізації ОП «Середня освіта (Фізика)» СумДу має потужну матеріально-технічну базу, зокрема в соціально-освітньому середовищі активно використовуються як найновіші фізичні лабораторії, так і загальноуніверситетські ресурси: Конгрес-центр, Палац спорту, Університетська клініка та інші. Студентське містечко є активним середовищем соціального-культурного розвитку здобувачів у позанавчальний час. Позитивною практикою є запровадження і активне використання в організації освітнього процесу цифрової платформи MIX, розподіленого доступу до освітніх ресурсів, використання сучасних технологій доповненої, віртуальної реальності; цифрові методи в освіті. Сучасна матеріально-технічна база, що відкриває перспективи для впровадження нових освітніх компонентів, навчальних курсів, що відповідають запитам суспільства і нової української школи. Також позитивною практикою є обладнанні пункти освітньої незламності, які так актуальні під час військової агресії росії на території України. Студенти отримують усю необхідну медичну допомогу в клініці при університеті. Бібліотека СумДу здійснює безкоштовне обслуговування і доступ до інформаційних ресурсів всім учасникам освітнього процесу через репозиторій, електронний каталог та електронні міжнародні наукометричні бази Springer Nature, Scopus, WoS. Позитивною практикою є реалізація електронного документообігу та роботи в особистому електронному кабінеті через програмні комплекси OCW та платформу MIX Learning. ЕГ було підтверджено позитивну практику щодо організації роботи на постійній основі психологічної служби та Центру підтримки сім'ї «Студентський делека» (з можливістю тимчасового перебування дітей та інформаційного, психологічного, соціального й педагогічного консультування батьків), що з огляду на постійні обстріли Сумської області підтримує і позитивно впливає на психологічний та моральний стан учасників освітнього процесу. На звернення уваги заслуговує унікальна лабораторія віртуальної та доповненої реальності "Ulab".

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

У контексті функціонування освітнього середовища та забезпеченні матеріально-технічною базою за ОП «Середня освіта (Фізика)» слабких сторін не виявлено. Недоліком ЕГ вважає використання застарілого обладнання для реалізації курсу «Загальна фізика», зокрема демонстрація дослідів з молекулярної фізики, але в свою чергу дане обладнання дозволяє викладачу повною мірою пояснити практичну складову тих чи інших явищ в межах вивчаємих тем з дисципліни. ЕГ рекомендує, за можливості, придбати сучасні цифрові прилади для реалізації курсу «Загальна фізика».

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

ЕГ дійшла висновку про відповідність ОП «Середня освіта (Фізика)» за підкритеріями: 7.1- оскільки матеріально-технічні ресурси дозволяють досягти визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання; 7.2 - оскільки заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачам та здобувачам до необхідної для навчальної й викладацької діяльності інфраструктури та інформаційних ресурсів; 7.3 - освітнє середовище є

безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти й дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси; 7.4 - ЗВО надає доступну та корисну освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку; 7.5 - створено достатні умови для забезпечення права на освіту здобувачам, які мають особливі освітні потреби; відповідно до 7.6 політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій є зрозумілими. З огляду на вищезазначене ЕГ встановлено рівень В за Критерієм 7.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Розроблення, затвердження, моніторинг, перегляд ОП регулюються Положенням про освітні програми (<http://surl.li/ffqp>), Методичною інструкцією щодо загальних вимог до структури, змісту й оформлення освітніх програм (<http://surl.li/ffqq>), а також «Політика та система забезпечення якості вищої освіти СумДУ» (<https://bit.ly/34F5YBN>, <https://bit.ly/3gHCSUC>). ЕГ переконала, що ОП постійно оновлюється. Підставами для оновлення у ЗВО є пропозиції РПП, викладачів, здобувачів, їх представницьких органів; висновки експертної ради роботодавців; рекомендації інших зовнішніх стейкхолдерів; результати опитувань стейкхолдерів; зміни ресурсних умов реалізації ОП. Результати оновлення відбиваються в елементах ОП (навчальному плані, робочих програмах дисциплін, програмах практик, тематиці кваліфікаційних робіт).

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Здобувачі вищої освіти ОП «Середня освіта (Фізика)» безпосередньо беруть участь у процедурах забезпечення якості через членство в органах самоврядування, Раді із забезпечення якості СумДУ та Раді забезпечення якості факультету, у роботі РПП та Студентської агенції співдії якості освіти. Зворотній зв'язок із студентами дійсно наявний в СумДУ: 1) регулярні опитування щодо якості організації освітньої діяльності при вивченні навчальних дисциплін відповідно до Положення про організацію оцінювання здобувачами вищої освіти якості освітньої діяльності при вивченні навчальних дисциплін (<https://bit.ly/33j9Yr3>). За результатами оцінювання проводиться щорічний конкурс «Кращий викладач очима студентів» (<https://bit.ly/34PXzv4>). Викладачі, які продемонстрували «Недостатній» та «Низький» рівні якості організації освітньої діяльності, отримують рекомендації щодо проходження курсів підвищення кваліфікації; 2) опитування щодо якості освітніх програм (<http://surl.li/elwfb>, <http://surl.li/bsdj>, <http://surl.li/bsegq>); 3) опитування за запитами з окремих проблемних питань та при моніторингу стану забезпечення якості підготовки фахівців та розвитку наукової діяльності в інституті. Здобувачів своєчасно інформують про терміни обговорення проектів ОП, можливість надання своїх пропозицій на засіданнях робочих груп. Під час зустрічі здобувачі підтвердили, що їх пропозиції враховуються для підвищення якості навчання та викладання. Здобувачі своєчасно інформуються про терміни обговорення проектів ОП та можуть надавати свої пропозиції для подальшого розгляду на засіданнях робочої групи.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

З огляду на потребу забезпечення постійного моніторингу та удосконалення процедур внутрішньої якості у ЗВО здійснюється зовнішня експертиза ОП ще на етапах її затвердження та удосконалення. Так, рецензентами цієї ОП були д.ф.-м.н, с.д. ІПФ НАН України О. Лебедь, директорка Сумського закладу загальної середньої освіти І-ІІІ ступенів №26 СМР Л. Пімоненко; – участь у РПП роботодавців – чл.-кор. НАН України, д.ф.-м.н, в.о. директора ІПФ НАН України Р. Холодов. До ЕРР входять представники ДНУ ІМЗО МОН України (д.пед.н., проф. Т. Пушкарьова), КЗ СОР «Сумська обласна гімназія-інтернат для талановитих та творчо-обдарованих дітей» (І. Песоцька), ІПФ НАН України (чл.-кор. НАН України, д.ф.-м.н Р. Холодов), КЗ СОІППО (В.Карпуша), КУ Сумська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №27 (І. Шевченко). (<http://surl.li/bjjgk>). Пропозиції щодо обговорення ОП роботодавцями надаються через сторінку <http://surl.li/ffbx>. ЕГ на зустрічі з роботодавцями переконала, що Експертна рада роботодавців виконує покладені на неї обов'язки і має вплив на удосконалення освітньої програми та її складових.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

На ОП «Середня освіта (Фізика)» перший випуск здобувачів відбувся у 2022 р. Процедура збирання інформації щодо кар'єрного росту випускників ОП здійснюється як навчальним відділом з практики та інтеграційних зв'язків з замовниками кадрів, так і випусковою кафедрою. Аналіз основних траєкторій працевлаштування випускників розміщено на сайті кафедри ЕЗПФ (<http://surl.li/ecusp>). Випускників запрошують на профорієнтаційні заходи для спілкування з абітурієнтами та здобувачами вищої освіти. На цих заходах вони мають змогу розповісти про власний

кар'єрний шлях, навести приклади практичного застосування знань і умінь, здобутих в університеті, у своїй професійній діяльності, а також висловлюють своє бачення перспектив удосконалення ОП з урахуванням практичного досвіду. Інформація про відомих випускників СумДУ розміщена на центральному сайті університету та на сайті кафедри ЕЗПФ (<http://surl.li/biicw>).

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Система забезпечення якості вищої освіти, діяльність якої регламентується документами «Положення про систему забезпечення якості вищої освіти Сумського державного університету» (<https://bit.ly/413Udgl>) та «Політика забезпечення якості вищої освіти Сумського державного університету відповідно до стандартів та рекомендацій забезпечення якості в європейському просторі вищої освіти» (<https://bit.ly/3KbznG4>) у цілому забезпечує реагування на виявлені недоліки в освітній діяльності. Здобувачі беруть участь у внутрішній системі забезпечення якості (ВСЗЯ) через опитування, результати яких аналізуються деканом, завідувачем кафедри, гарантом, викладачами та науковими керівниками кваліфікаційних робіт, що дозволяє формувати комплекс заходів для покращення якості освітньої діяльності, впровадження нових освітніх компонентів, удосконалення викладання і наукового керівництва. Результати опитування обговорюються на засіданнях РППГ, Ради якості факультету та Ради якості СумДУ. Зокрема, у січні 2022 р. деканатом здійснено перевірку стану та якості навчально-методичного й інформаційного забезпечення викладання навчальних дисциплін на факультеті. За результатами перевірки рекомендовано, по-перше, ширше використовувати навчальні платформи для встановлення зворотнього зв'язку зі здобувачами, по-друге, створити єдиний електронний банк матеріалів з усіх дисциплін за ОП з доступом до них завідувачів кафедр і гарантів ОП (розпорядження декана факультету ЕлІТ від 27.01.2022 р.).

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

На основі рішення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти Україна №8(13) від 17.05.2022 р. відповідно до Постанови КМУ від 16.03.2022 № 295 «Про особливості акредитації освітніх програм, за якими здійснюють підготовку здобувачі вищої освіти, в умовах воєнного стану» [<http://surl.li/evvpw>] ОП «Середня освіта (Фізика)» отримала умовну акредитацію без проведення акредитаційної процедури. Тому попередніх результатів зовнішнього забезпечення якості вищої освіти від зовнішніх інституцій, що беруться до уваги під час удосконалення освітньої програми, немає. Однак зауваження щодо інституційних проблем, у разі їх виявлення під час акредитацій інших програм, беруться до уваги при удосконаленні цієї ОП.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Учасники академічної спільноти мають змогу впливати на процеси внутрішнього забезпечення якості вищої освіти шляхом участі в опитуванні НПП щодо моніторингу якості організації освітнього процесу і створених умов праці в СумДУ. Адміністрація університету проводить регулярний моніторинг здобутків НПП та здобувачів, визначення та відзначення кращих з них, реагує на пропозиції, які здатні покращити якість освітнього процесу. Безперервний професійний розвиток викладачів є стандартом СумДУ, що забезпечується системою підвищення кваліфікації <http://surl.li/osit>. Комплексом наукових і методичних заходів різного рівня, зокрема: загальноуніверситетські семінари («Внутрішня система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти СумДУ», «Викладач як ключовий стейкхолдер забезпечення якості освіти», «Зміни в системі ліцензування та акредитації як засіб забезпечення якості у вищій освіті», «Нова модель вибіркової складової навчальних планів для формування загальних компетентностей здобувачів вищої освіти», «Акредитація освітніх програм: нова парадигма» тощо).

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

ЕГ констатує наявність сформованої в закладі культури якості, в основі якої – комунікативний, студентоцентризований підходи. ЗВО прагне до постійного підвищення культури якості шляхом безперервної комунікації та взаємодії між усіма учасниками освітнього процесу. Академічна спільнота, здобувачі, роботодавці, інші стейкхолдери (представники громадськості) мають можливість прямо та опосередковано брати участь у перегляді ОП та інших процедурах забезпечення її якості, залучаються до цього процесу, їхні пропозиції враховуються. На постійній основі відбувається взаємодія зі стейкхолдерами, розвинено зв'язки з загальноосвітніми установами, є договори з установами щодо працевлаштування здобувачів. ЕГ відзначає дієву систему стимулювання студентів. Також вони мають можливість розвитку та саморозвитку, отримують необхідні консультації щодо можливого працевлаштування.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Система внутрішнього забезпечення якості ОП не повною мірою контролює своєчасне оновлення інформації щодо відповідності НПП освітнім компонентам, які забезпечують ОП. ЕГ рекомендує більш ретельно здійснювати моніторинг інформації щодо відповідності НПП освітнім компонентам за ОП.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

ЕГ дійшла висновку про відповідність ОПП «Середня освіта (Фізика)» за підкритеріями: 8.1, оскільки заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми; 8.2, бо здобувачі залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми, їх пропозиції беруться до уваги; 8.3: роботодавці безпосередньо залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості; 8.4, адже практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників ОП наявна; 8.5, адже внутрішня система забезпечення якості освіти вчасно реагує на виявлені в ОП недоліки; 8.6, бо зауваження щодо інституційних проблем, у разі їх виявлення під час акредитацій інших програм, беруться до уваги при удосконаленні цієї ОП; 8.7, оскільки в ЗВО сформована культура якості, що сприяє розвитку освітньої програми. ОП в цілому відповідає вимогам восьмого критерію. Запроваджені практики забезпечення якості освітньої програми є переважно ефективними у формуванні внутрішньої культури якості, що дає підстави ЕГ дійти висновку про відповідність ОП «Середня освіта (Фізика)» рівню В у контексті критерію 8.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Закладом визначено чіткі та зрозумілі правила й процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу. Так, права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу регулюється Положенням про організацію освітнього процесу в СумДУ (<http://surl.li/fezf>); Кодексом академічної доброчесності (<http://surl.li/ffbb>), Кодексом корпоративної культури (<http://surl.li/ffay>), Статутом (<http://surl.li/ffrg>) та іншими нормативними актами, які розміщені в розділі «Реєстр основної нормативної бази СумДУ» (<http://surl.li/kguz>) на сайті університету і є загальнодоступними. Під час спілкування з науково-педагогічними працівниками експертна група виявила, що вони з правами та обов'язками учасників освітнього процесу ознайомлені й послідовно їх дотримуються. Також, здобувачі освіти підтвердили, що основні нормативні акти доводяться до відома і докладно пояснюються здобувачам першого року навчання на вступних лекціях у перший день навчання.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Проект ОП «Середня освіта (Фізика)» на 2022 рік було оприлюднено для широкого обговорення за посиланням (<http://surl.li/evmne>). Пропозиції щодо обговорення ОП всіма стейкхолдерами можуть надаватись через сторінку (<http://surl.li/bjjgg>) та за допомогою онлайн-форми в каталозі курсів. За результатами обговорення ОП була сформована узагальнена таблиця-звіт щодо врахування побажань стейкхолдерів, оприлюднена на сайті кафедри (<http://surl.li/evwua>). Під час інтерв'ювання роботодавців та здобувачів вищої освіти з'ясовано, що їхні пропозиції враховуються під час перегляду освітньої програми.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Відомості про освітні програми розміщуються на веб-сайті СумДУ в каталозі освітніх програм (<https://op.sumdu.edu.ua/#/>), а також на сайті випускової кафедри (<http://surl.li/bjjgd>). Адреса веб-сторінки ОП підготовки бакалавра зі спеціальності 014 «Середня освіта (Фізика)» 2022 року прийому – <https://op.sumdu.edu.ua/#/programm/1983>.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Офіційна сторінка містить чітко структуровану інформацію щодо навчання, науки, міжнародної діяльності, що в свою чергу ділиться на пункти та підпункти, які зручно групуються при наведенні на заголовок та полегшує пошук необхідної інформації на сайті університету.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Слабкі сторони не виявлено. Недоліком є недостатнє інформування здобувачів освіти щодо системи вибору дисциплін за вибірковою компонентною ОП. ЕГ рекомендуємо удосконалити систему вибіркового вибору дисциплін для студентів. Надати можливість студентам не тільки ознайомитися зі змістом вибіркового вибору дисциплін, але також знайти спосіб зробити так, щоб здобувачі мали змогу бачити в режимі реального часу скільки осіб вже обрало відповідні дисципліни та скільки ще не прийняло рішення. Наприклад, удосконалити роботу електронного особистого кабінету здобувача де на момент вибору у них буде відображатися список вибіркового вибору дисциплін та їх опис, щоб студент одразу мав повну інформацію, за яким зможе сформулювати свій вибір. Відсутність практики опублікування в каталозі освітніх програм рекомендацій стейкхолдерів щодо проєкту освітньої програми. Рекомендація: переглянути систему оприлюднення результатів моніторингу обговорень щодо удосконалення ОП.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

ЕГ дійшла висновку про відповідність ОП «Середня освіта (Фізика)» за підкритерієм 9.1, оскільки правила й процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу є зрозумілими і доступними; 9.2, проєкт освітньої програми розміщено на офіційному сайті, механізм отримання коментарів, пропозицій до нього від зацікавлених сторін наявний та дієвий; 9.3 - ЗВО оприлюднює на офіційному сайті інформацію про освітню програму. Зважаючи на наведені сильні сторони у контексті критерію 9, відсутність унікальних або взірцевих практик експертна група дійшла висновку, що ОП «Середня освіта (Фізика)» відповідає рівню В за критерієм 9.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	<i>Список учасників відкритої зустрічі.pdf</i>	k2x/BR27W4ETaEM7L6UqAkoy7AhgZZiBBb6UI8nmovU=

***

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Дубініна Оксана Володимирівна

Члени експертної групи

Кух Аркадій Миколайович

